Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 61 (13856) | 1975 оной мартын 14, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

ФЕРМЫН ПАРТИЙНА БҮЛЭГ

...нинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай һү һаалиин фер... малшад айлшадаар таһардаггүй юм. Энэ коллектив ...а Зэдынгээ аймаг соо бэшэ, мүн республика дотороо ...ожо болонхой. Гурбан жэлэй туршада һү абалгаяа энэ ...яэ 60 процентээр ехэ болгожо шадаа. Ажалай бүтээсэ ...эд дээшэлээ. Үнеэ һаалгаһаа эхилээд, хамаг хүндэ хү... хүдэлмэри эндэ оньһон аргаар хэгдэнэ. Хэрбээ 4—5 ...эй саада тээ нэгэ һаалишан 15—16 үнеэ харууһалдаг ...бал, мүнөө гушан үнеэ һаана. Игэһээр нэгэ һаалишан ...—60 үнеэдые һаадаг болохонь. Эдэнэрэй хүдэлмэриин ...и дүй дүршэлтэй, байра байдалтайнь танилсаха, һур... заабари абаха дуратайшуулай олон байһаниинь эли.

Тус коллективэй ажабайдалда фермын партийна бүлэг ...эгтыгөөр, аша үрэ ехэтэйгээр нүлөөлдэг байна. Имаг... бүлэгэй үүсхэлээр фермын малшадай дунда зоовето... ...арна саг үргэлжын һуралсал, коммунис ажалай һур... ...ли эмхидхэгдэнхэй. Энэ ушар малай байранууд соо ...хогдоһон оньһон түхеэрэлгэ ашаглажа һурахадань, ма... ...аар үнеэ һааха мэргэжэл түргөөр шудалхадань ехэ ...а хүргөө бшуу.

Партийна энэ бүлэг долоон коммунистнуудһаа бүридэ... Бултадаа ямар нэгэн партийна даабаритай. Үдэр бүринч ...элмэриин дүн гаргаха, мүрысөөе эмхидхэхэ, ябасы... ...харуулха, ниитын хүдэлмэри ябуулха, малшадай амар... ...сагаа һайнаар хэрэглэхэ тушаа харюусаха гэхэ мэтын ...ари дүүргэдэг. Юрэдөө, коллективэй ажал хэрэгтэ, ...ын ажабайдалда хабаатай али бүхы асуудалнууд пар... ...а бүлэгэй нүлөө доро абтанхай гээшэ.

...ндэхи коммунистнууд ходо сугларжа, фермынгээ бай... ...а хабаатай асуудалнуудые шиидхэдэг, хэн нэгэнэй ...тийна даабаряа хэр дүүргэжэ, хэр хүдэлжэ байһан ту... ...гаа нүхэдэйнгөө үмэнэ тоосоо баридаг — нимэ ехэ ха... ...салгатайгаар хамаг хэрэгтээ хандана.

...үүлэй жэлнүүдтэ һү һаалиин фермэнүүдтэ, мүн үйлэд... ...он бусад участогуудта байгуулагдаһан партийна олон ...үлэгүүд ажал ябуулгаяа нилээд эдэбхижүүлээ гэжэ ...тэлэлтэй. Хэнэйшье мэдэһээр, энэ ушарта партийна ...лентнүүдые һэлгэлгэ ехэ үүргэ дүүргээ. Игэжэ ком...истнууд бэе бэедээ эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг боло... ...ажалайнь ниитэ политическэ эдэбхи эли бодо хүгжөө. ...нгын аймагай Худанай совхозой Улаахан-Аралай һү ...ин фермын партийна бүлэг аша үрэ ехэтэй хүдэл... ...ябуулна. Энэ фермэ коммунис ажалай коллектив гэ... ...нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Эндэхи малшад габшагайгаар, ...зоригтойгоор ажаллана. Мүнөө эдэнэр түгэсхэхы жэ... ...юль һарын түсэбтэ даабари дүүргүүтэй байна.

Фермын партийна бүлэг дүрбэн коммунистнуудтай. ...адаа ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Ахалагша һаа... ...н Цыпилма Дашиева аймагай суута малшадай нэгэн. ...лэй цехэй хүдэлмэришэн Геннадий Файзулин бүлэ... ...толгойлно. Бүлэгэйнгөө гэшүүн Г. О. Цыбиковтэй ...лан зундаа үбһэшэдэй бригадада ажаллажа, малдаа ...н хүрэхэ тэжээл хуряажа абаа һэн. Үбһөөр баян һэн ...даа малынь тобир тарган, шэмэ шүүһэеэ татангүй ...элгын хаһые гаталхаяа байна.

...ргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхо... ...Б. Пирмаевагай, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Роди... колхозой В. И. Варфоломеевэй болон бусад олоной ...эбэрилдэг партийна бүлэгүүдэй һайн хүдэлмэри ту... үүсхэлтэ хэрэг тухай анхаран һонирхомоор олон жэ... баримта дурдажа, хөөрэжэ боломоор. Табан жэлэй ...ые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүхы хүдэлмэ... ...шэдэйнгөө хүсэ шадалые, эдэбхи эрмэлзэлые элсүүл... ...эн нэгэл гол уг зорилготойгоор тэдэнэй хүдэлжэ бай... ...нь тобойн харагдана бшуу.

Партийна нүлөөнэй ямар ехэ үүргэ дүүргэдэг, али зэр... ...гүнзэгы удха шанартай байһые бидэ һайн мэдэнэбди. ...шье зарим ажахынуудай мал ажал дээрэ коммунист... ...даншье үсөөнөөр хүдэлдэг байһаниинь халагламаар. ...и тээгүүр партийна нүлөөгэй хилбарһаа боложо, хү... ...ажахын гол һалбари гэжэ тоологдодог мал ажал дээрэ ...ой хубилалта туйлагданагүй бшуу. Мухар-Шэбэрэй ...агай «Коммунизм» колхоз эгээл имэ байдалда орон... Эндэ малынь олоор гарзална, гүрэндэ туранхай, жэ... ...хэр тушаана, һүн багаар абтана, үридэ ехээр оронги. ...э дутагдал имагтал партийна организациин нүлөөгэй ...һаа, хангалтагүй хүтэлбэриһөө эшэ үндэһэтэй гэжэ ...э зааха шухала. Энэ колхоз 34 һаалишадтай юм. Теэд ...эй дунда нэгэшье коммунист байхагүй.

...лэдбэриин шиидхэхы удха шанартай һалбари болон ...огуудта партийна хүсые зүбөөр хубаарилан табиха, ...у, эдэбхитэй хүнүүдые сэргэдээ абажа, эхин органи... ...нуудые улам бэхижүүлхэ асуудалда онсо анхарал хан... ...ма эрилтэ тээмэндэ үнгэрһэн КПСС-эй обкомой пле... табиһан байна. Партийна документнүүдэй һэлгэлгын ...үүд тухай асуудал зүбшэһэн энэ пленум, илангаяа, ...р-Шэбэрэй, Кабанскын, Прибайкалиин аймагуудай ...йна организацинуудай дутагдалтай хүдэлмэрие ...элһэн бэлэй.

...ы ажал эрхилхэ хэрэгтэ үзүүлэгдэдэг партийна нүлөө ...үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхэ тон шухала. Һү һаалиин ...э бүхэндэ партийна бүлэг байгуулха, хүдэлмэриинь ...аар эмхидхэхэ, хүтэлбэрилхэ, элсүүлхэ, хүмүүжүүл... ...хэ хүсэн болгон хүгжөөхэ гээшэ ойрын сагта бэелүүл... ...лашагүй шухала зорилго болоно. Республикын кол... ...совхозуудта мүнөө үедэ 455 МТФ бии. Теэд тэдэнэй ...а 129-дэнь партийна бүлэг хүдэлжэ байдаг. Имэ бай... ...а бодото тобшолол хэмээр болоо гэжэ һанагдана.

...ондэхи табан жэлэй түгэсхэхы, эгээл харюусалгатай ...нь ябажа байна. Ниитын үхэр мал үсхэбэрилхэ, ашаг ...э абалгые дээшэлүүлхэ ехэ зорилго шиидхэхэ гол хү... ...хадаа һү һаалиин фермэнүүдтэ хүдэлдэг малшад ха... Тиимэһээ колхоз, совхозой партийна организаци бү... ...тохын түрүүндэ энэл һалбари дээрээ партийна нү... ...ө үргэдхэхэ, тэндэ хүдэлдэг ажалшадай дунда ябуу... ...даг ниитэ политическэ хүдэлмэри һайжаруулха, со... ...ис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, экономическа, тех... ...кэ, зоотехническэ һуралсал һайнаар эмхидхэхэ уял...

...олхоз болон совхозуудай партийна организацинууд, ...СС-эй хүдөөгэй райкомууд хадаа малай үбэлжэлгые ...аар үнгэргэхэ, тиигэжэ мал ажалай продуктнуудые ...н гүрэндэ тушааха түсэбөө амжалтатайгаар бэелүүл... ...хэрэг хангахын тула бүхы хүсэеэ зорюулха уялгатай. ...эһээ малшадай коллективүүдтэ байгуулагдаһан пар... ...а бүлэгүүдэй нэрэ хүндые, үүргэ ба харюусалгые ...и дээшэлүүлхые оролдохо болоно.

Апрелиин 19—коммунис субботник

БУЛТАДАА ХҮДЭЛХЭБДИ

★ Буряадай багшанарай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ институдай комсомолой комитет В. И. Ленинэй түрэһөөр 105 жэлэй ойдо зорюулагдаһан коммунис субботнигто залуу үетэнние эдэбхитэйгээр хабаадалсуулха зорилготойгоор ехэ хүдэлмэри ябуулна.

Бүхыдөө 2.800-гаад хүн энэ ажал ябуулгада хабаадалсахань. Эдэнэрэй хүдэлмэрине эмхидхэхэ, ударидаха штаб бии болгогдонхой. Институдай студентнэрэй барилгын отрядуудай штабай командир, ВЛКСМ-эй комитедэй гэшүүн Пётр Иванов тэрэнние хүтэлбэрилэгшөөр табигданхай.

Зарим факультедүүдэй, курсануудай студентнэр улаан субботнигой тоосоогоор ажаллажа эхилээд байна. Жэшээлхэдэ, локомотив-вагон заһабарилгын заводой хамтын байрын, институдайнгаа һуралсалай шэнэ корпусой барилгада хэдэн зуугаад студентнэр һүүлэй амаралтын үдэрнүүдтэ хүдэлөө.

Апрелиин 19-нэй үдэр студентнэр болон багшанар бултадаа гаража, институдайнгаа газаахи, досоохине сэбэрлэхэ, барилгашадта туһалха, промышленна предприятинуудта ошожо хүдэлхэ юм.

А. КАРНЫШЕВ.
ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь.

△ ▽ □

ХҮДЭЛМЭРИ ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭХИЛБЭ

★ Зүүн Сибиринн технологическа институдта 4500 гаран хүн һурана. Эдэнэр апрелиин 19- дэ болохоёо байһан коммунис субботнигто бултадаа хабаадалсаха юм.

ВЛКСМ-эй комитедэй секретариин орлогшо Игорь Шеноевой хүтэлбэрилдэг субботнигой штаб хүдэлмэриеэ үргэн дэлисэтэйгээр ябуулжа эхилбэ. Мүнөө дээрээ гол түлэб эмхидхэлэй асуудалнууд шиидхэгдэнэ.

Гэбэшье студентнэрнай Улаан-Үдын мяханай, талханай комбинадуудай хүдэлмэришэдтэ, виадугай хажууда байрын гэрнүүдые бодхоожо байһан барилгашадта амаралтынгаа үдэрнүүдтэ ошожо туһална.

Улаан субботнигой болохо үдэр студентнэрнай институдайнгаа газаахи, досоохине, оршон, тойронхи үйлсэнүүдые, Сэлэнгын эрье зубшаһан хаалтануудые сэбэрлэхэ. Энэ хүдэлмэри гол түлэб басагад хэхэ юм. Харин хүбүүднай промышленна предприятинуудта ошожо ажаллаха.

Л. МАКУХА,
ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь.

«Буряад үнэн» 75. Хонишодой мүрысөөн

КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА 520 МЯНГА ГАРАН ХУРЬГАД АБТАБА

НҮХЭД ХОНИШОД! ТҮРҮҮШЫН ЖЭШЭЭ АБАЖА, ХОНИН БҮРИҺӨӨ ХУРЬГА ТҮЛЖҮҮЛХЫЕ ОРОЛДОЁЛ

1975 оной мартын 10-най мэдээгээр республикын колхоз, совхозуудта 520.219 хурьган абтаа Энэнь нёдондонойхиһоо 38 мянга гаран толгойгоор олон болоно. 8 мянга гаран хонид эхирлээ.

Энэ жэлдэ Бэшүүрэй, Яруунын, Мухар-Шэбэрэй, Хурамхаанай аймагууд түл һайнаар абажа байна. Жэшээнь, Мухар-Шэбэрэй аймагай ажахынууд нёдондоной энэ үедэ 57800 хурьга абаһан байгаа һаа, мүнөө 63.375 хурьгатай болонхой.

Эдэ үдэрнүүдтэ Зэдын аймагай ажахынуудта түл абтажа захалаа. Түрүүшын 59 мянган хурьган гаранхай. Урдынхидаал адли Борьёогой совхоздо, «Коммунизм» колхоздо болон бусад ажахынуудта хонид олоороо эхирлэнэ.

ХЭЛЭҺЭНДЭЭ ХҮРӨӨ

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ эгээл эрхим һайн үрэ дүн туйлахын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһ, Зэдын аймагай залуу хонишон Виктор Базаров Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой хонишон Цырендоржо Шиндаков хоёр хоорондоо мүрысөө баталжа, республикынгаа бүхы хонишодые энээндэ хабаадалсахыень уряалһан байна.

Хэр угһаа хойшо хонин һүрэг олоор үсхэбэрилдэг манай Хэжэнгын совхозойхид энэ ехэ хүдэлөөтэ һайн һайхан хэрэгэй хажуу талада гараад үлэжэ шадахагүй байһаниинь элитэ.

Тиимэһээ нүхэр Базаров, Шиндаков гэгшэдэй уряа бэшэгтэй танилсаад, өөһэдынгөө арга боломжые хаража үзөөд, баһал өөһэд хоорондоо мүрысөө баталха гэжэ шиидээ һэн. Совхоз соогоо эгээн түрүүлэн, дүршэлтэй хонишод Жалсан Генинов Бадма Эжинов хоёр дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаад, тэрэнээ дүүргэхын түлөө хоорондоо мүрысэхэ гэжэ шиидээд, гар гараа барисалдаһан юм. Тэдэнэй бэшэг «Буряад үнэн» газетын 1974 оной ноябриин 23-най номерто толилогдоһон байна.

Тэрэ гэһээрнь гурба һара үлүүтэй саг үнгэрбэ. Мүнөө совхозоймнай хоёр түрүү хонишод хэлэһэн үгэдөө хүрөө. **Эдэнэр тус тустаа зуун эхэ хонин бүриһөө 100—100 хурьгадтай болоод байна. Жэшээнь, Жалсан Гениновэй отарада бүхы 520 эхэ хонидһоонь 525 хурьган абтаад, нэгэшье түл гарзалаагүй. Бадма Эжинов баһал тиимэ үрэ дүнтэй. Эдэ отарануудта хурьгалха хонид үшөөл бии.**

Эдэ хоёрой жэшээгээр мүрысөөндэ оролсоһон совхозой ахалагша хонишод Цыбик-Доржо Будаев, Бата-Цыбик Аюшеев, Шагдаржап Бальжинимаев, Шойён Намжилов, Николай Иванов гэгшэд баһал тус тустаа зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дээшэ хурьга абанхай. Даб дээрэ эдээн соогоо залуу хонишон Бата-Цыбик Аюшеев түрүүлжэ ябана. Тэрэ бүхы 550 эхэ хонидһоо мүнөө 585 хурьга абаад, һайнаар томо болгожо байна. Тиихэдэ жэлһээ жэлдэ совхоз, аймаг соогоо эгээл эрхим үрэ дүн туйлажа, мүрысөөндэ түрүүлдэг хонишон Шойен Найданович Намжилов үндэр наһан боложо пенсидэ гараад, мүнөө жэлдэ һайн дураараа шэнэ түрэхэ зуһагуудые даажа абаашье һаа, зуун эхэ хонин бүриһөө 102 хурьга түлжүүлнэ.

Байгша ондо ажахымнай хонишод бүхыдөө 10,5 мянган хурьга абаха гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 90-һээ үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ уялгатай. Мартын 11-нэй мэдээгээр совхоз соо зуун эхэ хонин бүриһөө 86,5 хурьган абтаад байна. Игээд һарын дүүрэтэр түрэхэ хонид үшөө бии.

Энэ жэлдэ совхозой дирекци, партком, рабочком хонишодой дунда мүрысөө һайнаар эмхидхэхэ, тэрэнние зүбөөр хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулаа. Илангаяа мүрысөөнэй дүн табан хоног бүхэндэ согсологдожо, тодорхой бюллетень дээрэ харуулагдадаг. Мүн түл абалгын үедэ хонишодто бүхы шухала туһаламжа үзүүлхэ, зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ баһал горитой анхарал табигдана.

Манай хонишод абаһан хурьгадаа нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ, социалис уялгынгаа түрүүшын хубиие амжалтатайгаар дүүргэхын тула бүхы хүсэеэ гаргаһан ажаллана.

А. ОЧИРОВ,
Хэжэнгын совхозой профсоюзай хүдэлмэришэдэй комитедэй түрүүлэгшэ.

Хэдэхэн жэлэй саана хонишон Хубисхал Бухаевич Елбоев «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар шагнагдаа бэлэй. Үнгэрһэн жэл соо хонидоо тобир тарганаар адуулжа, гүрэндэ нооһо тушааха даабаряа үлүүлэн дүүргээ. Гансашье эрье гарзалуулаагүй. Эрхим һайнаар ажаллажа байһанайнгаа түлөө үнгэрһэн жэл Хурамхаанай аймагай чемпион гэһэн нэрэ солодо хүртөө.

Хурамхаанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой эрхим хонишон Х. Б. Елбоев байгша он соо бүри һайнаар хүдэлхэ гэһэн зорилго урдаа табинхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон Х. Б. Елбоев.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ТҮРҮҮШЫН ШАТА ДАБАГДАА

«Буряад үнэн» 75. «Хонишодой мүрысөөн» гэһэн гаршаг доро Хоринн аймагай суута малшад — Анаагай совхозой ахалагша хонишон Галина Дубшановна Доржиева, Хоринн совхозой ахалагша хонишон Карп Манхаевич Танганов гэгшэдэй өөһэд хоорондоо хандалсаһан бэшэгүүд манай газетын нёдондоной декабриин 5-най номерто толилогдоо бэлэй.

Зэдын, Сэлэнгын аймагуудай залуу хонишод Виктор Базаров, Цырендоржо Шиндаков гэгшэдэй уряае дэмжэн, эдэ хоёр суута хонишод 1975 ондо хоорондоо мүрысэн ажаллаха гэжэ шиидэһэн, тус тустаа социалис уялгануудые абаһан байгаа.

Жэлэй эхеэр хонидоо түрүүлдэг баян дүршэлтэй болоһон эдэ хоёр хонишодой ажал хэрэгэй ямар байһан тухай мэдэхэеэ Хори руу хонходогдобо.

Анаагай совхозой гурбадахи отделениие эрхилэгшэ Алексей Иванович КОЗЛОВ:

— Галина Дубшановнагай бригадын хонид хурьгалжа үшөө ходороогүй байна. 500 эхэ хонитой юм. Һүүлэй мэдээгээр 450 гаран хурьгатай болонхой. Нэгэшье түл гарзалаагүй. Өөдэргэн, сула хурьгад абтана. Түргэн тэнжэжэ, боргожожо байна. Түрэхэ хонид үшөө олон. 100 эхэ хонин бүхэнһөө 105 хурьга абаха уялгатай. Тэрэнээ үлүүлжэ болохоор хэбэртэй. Һанаа зоболтогүй аабдаа. Хэлэһэндээ хүрэдэг, зориһоноо туйладаг малшан гээшэ.

Юрэдөө, манай отделениин хонишод бараг гарзалдахал байха. Цырендоржо Чимитов зуунһаа зууе абаад байна. Бадмажап Дондоковой, мүн һая Ажалай алдар солын гурбадахи шатын орденоор шагнагдаһан Пунсык Жамбаловай бригаданууд бүри һаяар лэ зуутан гүүлэхээ байна. Абаһан хурьгадаа бүрин бүтэн түлжүүлхэ гээшэ эгээл харюусалгатай ажал. Эндэл шадабари, оролдолго хэрэгтэй.

Хоринн совхозой директор Цыдып Бадмаевич ДАНЗАНОВ:

— Карп Манхаевич хэр байнаб гэнэ гүт? Һайн, һайн! Тангановтамнай өөһэдынгөө абаһан уялга үлүүлээд байна. 489 эхэ хонидһоо 540 шахуу хурьга абаа. Булта бүрин бүтэн. Абаһанаа тиимэ бэлээр гарзада оруулдаг хүнүүд бэшэ ха юм даа. Галина Доржиевада мүрысөөндэ урюулхадаа, 105 хурьга түлжүүлхэб гэһэн байгаа. Тэрэнээ хүсэлдүүлээ, үшөө табан хурьгаар үлүүлээ.

Саг үшөөл эртэ байна даа. Дулаарасагүй. Энэ олон нялха амитадые хүл дээрэнь гаргахын тула шангахан лэ хүдэлхэ хэрэгтэй. Тиигэбэшье ядалдахагүй байха. Нилээдхэн лэ урматай, зориг жол түгэс хүдэлжэ байна.

• • •

Игэжэ К. М. Танганов социалис уялгынгаа түрүүшын шиидхэхы нэгэ шатыень дабаба. Энэ шатые гаталһан тухайгаа Г. Д. Доржиева баһал баяртай мэдээсэл һаяар дамжуулха байха. Нэгэ бага хүлеэд гэе.

ФИНЛЯНДИИН РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТ МОСКВА ЕРЭБЭ

...ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ ...тельствын уряалаар ...ндиин Республикын ...дент Урхо Калева Кек... ...мартын 12-то Москва...

...Финляндиин Республикын, Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ У. К. Кекконение СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко. Гражданска авиациин министр Б. П. Бугаев, СССР-эй Верховно Соведэй депутат С. К. Цвигун, тушаалта бусад хүнүүд байлсаа.

Финляндиһаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Яакко Халлама угтагшадай дунда байгаа.

(ТАСС).

...ДЭР СЭГНЭЛТЭ

ДАМАСК. (ТАСС). Ази ...Африкын оронуудтай ...лаа нэгэдэхэ советскэ ...тедэй делегацие тол... ...лгошо, комитедэй түрүү... ...ын орлогшо В. Л. Куд... ...в эндэ ПАСВ гэжэ пар... ...н хүтэлбэриин секретариин орлогшо, Афро-Азиин һаналаа нэгэдэлгын Сириин комитедэй түрүүлэгшэ М. Баджбудж гэгшэтэй уулзаба.

Империалис, сионис ээрхэг түримхэй добтолгодо эсэргүүгээр, эээмдэгдэһэн бүхы газараа сүлөөлхын түлөө, Палестинын араб арадай национальна эрхын түлөө Сири саашадаашье бүри шууд сэхээр тэмсэхэ гэжэ М. Баджбудж хэлээ. Тиигээд Советскэ Союзай ба САР-ай арадуудай хоорондохи хани барисаае тэрэ үндэрөөр сэгнээ.

...НИНАРАЙ НҮХЭСЭЛ

ДАККА. (ТАСС). Экономическа, техническэ харилцаа байгуулха тухай, мүн худалдаа наймаа хэхэ тухай СССР ба Бангладеш хоёрой хоорондохи хэлсээнэй батадхалаар гурбан жэл үнгэрбэ. Энэ сагай туршада хоёр ...дай хоорондохи хани барисаан бэхижээ, үргэдөө.

Советскэ Союзай правительство, арад сүлөөрэлгын түлөө шанга тэмсэлэй үедэшье, мүн дайгаар һандаргагдаһан экономикые һэргээн бодхоолгын үедэшье бидэние ходо дэмжэжэ байгаа гээд Бангладешэй премьер-министр Мансур Али ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлээ. Мүнөө үе сагай промышленность, хүдөө ажахы хүгжөөхэ хэрэгтэмнай Советскэ Союз бүхы талын туһаламжа үзүүлнэ. Советскэ Союзай ба Бангладешэй экономическа хани харилсаан бэрхэшээлнүүдые дабахадамнай, экономикоёо хүгжөөхэдэмнай туһална гээд премьер-министр мэдүүлээ.

СОВЕТ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭД У. К. КЕККОНЕНТЭЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

Кремль соо мартын 12-то КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко ба Финляндиин Республикын президент Урхо Калева Кекконен гэгшэд хөөрэлдэһэн байна.

Хани барисаанай, хани харилсаанай оршон байдалда болоһон хөөрэлдөөнэй үедэ совет-финляндиин харилсаануудай, уласхоорондын шухала асуудалнуудаар бэе бэедээ тааруугаар һаналаа андалдалга болоо.

• • •

Тэрэ үдэр совет хүтэлбэрилэгшэд Кремль соо Финляндиин Республикын президент Урхо Калева Кекконенэй хүндэдэ сайлалга хэбэ.

Хани халуун оршон байдалда үнгэрһэн сайлалгын үедэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй ба Финляндиин президент У. К. Кекконенэй хоорондо хундага үргэгдэжэ, юрөөл хэлэгдээ.

„Космос-719“ ниидхүүлэгдээ

1975 оной мартын 12-то Советскэ Союзда «Космос-719» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон Газарые тойруулан ниидхүүлэгдэбэ.

Хэмэл одон дээрэ замбуулин дайдые шэнжэлхэ научна аппарадууд табигданхай. Научна аппарадууд һайнаар хүдэлнэ.

Залан жолоодолгын, тоололгын түб хэмэл одонһоо ороһон мэдээсэлнүүдые шэнжэлнэ. (ТАСС).

УЯЛГАЯА ДҮҮРГЭХЭ АРГАТАЙБДИ

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, манай совхозой хонишод табан жэлэй түгэсхэлэй жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 95-һаа үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэбди гэжэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан байгаа.

Мүнөө совхозой отделениинүүдтэ хонидой хурьгалжа эхилһээр хоёр һара шахуу саг болобо. Энэ үе соо хамта 6480 гаран хурьгад абтаа гэхэ гү, али даб дээрэ зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 85 хурьган түлжүүлэгдэжэ байна. Март һарадашье түрэхэ хонид бии. Уялгаяа дүүргэхэ гүйсэд аргатай байнабди.

Хонишодой дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Тарбагатайн отделениинхид түрүүлжэ ябана. Эндэ бүхыдөө 2400 гаран хурьгад абтаа гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүхэнэй 90 гаран хурьгад томо болгогдоно.

Эндэхи түрүү хонишон Григорий Николаевич Скворцов гансашье ажахы соогоо бэшэ, бүхы аймаг дотороо эгээн түрүүлэн, зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаад, нэгэшье түл гарзалуулаагүй томо болгоно. Мүн бэрхэ хонишод И. Ф. Машанов, Д. Д. Рассадин, Л. Л. Шильников гэгшэд баһал түрүү нүхэрэйнгөө туйлалтада хүрэхэ дүтэлэнхэй.

Түбхын түрүүн энэ тон харюусалгатай хүдэлмэридэ бүхы талаһаань һайнаар бэлдэжэ, түл абалгын урда тээ хонишодой суглаа үнгэргөөд, бэе бэсэдэнь ябуулжа, шалгалсуулһанай, тодорхой уялга абаһанаймнай ашаар мүнөө хурьгад һайн абтажа байна гэжэ хэлэхэ шухала. Хоёрдохёор, коммунистнууд, комсомолшууд энэ харюусалгатай хаһада эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулан, социалис мүрысөө толгойлжо ябанад.

В. КУЗЬМИН,
Хоринн аймагай Дэдэ-Тайлсын совхозой парткомой секретарь.

ТҮЛЭГ ДУНДАА

Февраль, март һарануудта хурьгадые абажа тэжээдэг заншалтай болоһон аймагай «Коммунизм», Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ, «Мир» колхозуудай, «Октябрьский» совхозой эхэ хонидой отарануудта хонид олоороо хурьгалжа эхилбэ.

Илангаяа «Коммунизм» колхозой хоёрдохи отделениин эхэ хонидой бүхы отаранууд тус тустаа 200 гаран хурьгатай болоо. «Октябрьский» совхозой гурбадахи отделениин Я. Мубаракшинай эрхилдэг отара зуу гаран хурьга абанхай. Мүн 100 эхэ хонин бүриһөө 120 хурьга абажа түлжүүлхэ уялгатай Н. Лубсановагай, Ц. Чойдоновой отаранууд хурьгатай болоо.

Сүүдхэдээ тус тустаа 40—50 хурьга абадаг хонишод энэ хаһадаа һайнаар бэлдэжэ эхилһэн юм.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

Нёдондо намар аймагаймнай нэгэ ажахын агрономнамтай уулзаад, ехэл гайхаһан, һонирхоһон янзатай иигэжэ асууба:

— Кирилл Евдокимович, танай колхоз энэ жэлдэ бүхы сабшалан дээрэһээ гектарай дүшэ шахуу центнер үбһэ абаа гэлсэн т! Энэтнай худал бэшэ гү?

— Абаалди даа. Бүхы 712 гектар сабшалангай га бүхэнһөө дунда зэргээр эгээл 39 центнер үбһэн абтаа. Харин үнинэй түрүү луговод Кирсан Григорьевич Ястребовай звено 175 гектар газарай га бүхэнһөө дүшэ һайса гаран центнер үбһэ хуряагаа, — гэхэдэмни, үшөөл хүсэд этигээгүй шэнги байгаа һэн.

Тиигэжэ этигэхэгүйдэнь нэгэ талаараа гомдохоор, нүгөө талаараа тэрэнние ойлгохооршье байгаа бэлэй. Үнэндөө, бүхы сабшалан дээрэһээ гектарай гуша-дүшэн центнер үбһэ, тарияалангай га бүхэнһөө хори-гушан центнер ороохо абаха ушар манай республикын эрхэ байдалда даб дээрэ үшөөл үсөөн байна. Теэд саашадаа ямаршье улярилтай жэлдэ тарияалан, сабшалан дээрэһээ тогтууритай үндэр баян ургаса абадаг болохын тула ажахы бүхэн оролдохо ёһотой ха юм даа.

Манай колхоз республикын урдуурхи ойтой тала газарай зонодо оршодог юм. Алташада зунинь богони аад, ехэнхидээ халуун байдаг, хура бороо бага ородог, үбэлдөө олон һара соо хүйтэн улиралтай байдаг нютаг. Жэлдээ дунда зэргээр 349 миллиметр шиниг нойтон ородог байна. Газараймнай хүрьһэн гол түлэб бороботор ойн, сайбар хүрин, бага хужартай, уһа, шиниг нойто доошонь ехээр шэнгээдэг, тэрэнээ ёһоор баридаггүй, хүнгэн шоройтой юм.

Олон жэлэй дүршэл, ажаглалта дээрэһээ харахада, шиниг нойтоной хаһа сагтаа ороод байгаа һаань, ямаршье нэмэлтэ минеральна утэгжүүлгэ оруулангүй манай тарияалан дээрэһээ гектарай 20 центнер хүрэтэр ороохо абаха арга бии. Теэд олонхи жэлдэ шиниг нойтоной хүнэй һанаһан, хүлеэһэн соо орохонь үсөөн ха юм даа.

Тиимэһээ Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид үнинһөө хойшо тарияалан, сабшалан уһалха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулдаг байгаа, мүнөөшье энээн тушаа ехэ оролдолго гарганабди. Жэшээнь, мүнөө колхоздо 1525 гектар тарияалан, 628 га сабшалан, 100 гаран гектар бэлшээриин газар һубаг ханаабуудаар хабар, зун, намарай үедэ уһалагдадаг юм.

Харин бүхыдөө хахалагдадаг газарнай 7.560 гектар, тэрэнэй 6,6 мянга га дээрэнь ороохото, тэжээлэй ургамалнуудые таридагбди. Жэшээнь, 4,8 мянга га газарта тарияан (гол түлэб шэниисэ), 40 гектарта хартаабха, 7 гектарта овощ, 1.783 гектар тарияалан дээрэ тэжээлэй ургамалнууд таригдана.

Нэн түрүүн тарияалан дээрээ ямар агротехникэ хэрэглэнэбибди?

Хабар эртэ, апрель соо паар хахалжа, ерэхэ жэлэй ургасын түлөө һаналаа табижа эхилнэбди. Зундаа тэрэ паар дээрэ дискэ, борной шэрэжэ, хүрьһыень һайса элдүүрилээд, август соо хоёрдохёо хахалдагбди. Харин энэл жэлдээ үрэһэ тариха сэбэр паар, намар хахалһан газараа хэрбээ (хүндэ хүрьһэтэй һаань) хабар эртэ заабол борнойлжо, шиниг нойтыень хушанабди. Жэл бүхэндэ тогтууритай һайн ургаса абахын тула 1.200 гектар сэбэр паар, мүн 1.500 гектар газар намар эртэ хахалжа бэлдэдэгбди. Тэндээ диилэнхидээ апрелиин 27-һоо майн 8 болотор гектарай 2,4—2,6 центнер тухай үрэһэ хэжэ хэрэйһэлүүлэн таридагбди. Тарияанаймнай үрэһэн ямаршье жэлдэ 1-дэхи, 2-дохи классай байдаг юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ гол түлэб хоёр ондоо — «онохойская-4» болон «Восток» сортын шэниисын үрэһэ таринабди. Жэшээнь, «онохойская-4» сортын дутагдалыень хараада абажа, тэрэнние хүнгэн хүрьһэтэй газарта түрүүшын ээлжээндэ таридагбди. Юуб гэхэдэ, тэрэнние хура бороотойшье сагта хуряахада хүнгэн хүрьһэтэй газарта хадань комбайнууд һаадгүйгөөр ябадаг шуу. «Восток» сортын шэниисые хужармагтай газарта тарихада, тэрэ һайража унадаггүй, хожомиюг хуряахада хамаагүй байдаг юм.

Бидэ обёосой баһал хоёр сорт — «орёл» болон «золотой дождь» гэдэгые таринабди. Һүүлэй жэлнүүдэй ажаглалта дээрэһээ харахада «онохойский-547» сортын обёосто орходоо «орёл» сорт гектарай 8 центнерээр дээшээ ургаса үгэнэ. Манайда «неполегающий» сортын ешмээн таригдадаг.

Урзанда намарһаа хойшо манай ажахын бүхы гурбан тракторна бригада элитэ үрэһэ ургуулдаг гол шэглэлтэй болгогдонхой. Түрүүн эрхим репродукциин үрэһэгүй байгаашье һаа, нёдондо гүрэндэ 12 мянган центнер эрхим сортын үрэһэ худалдаха түсэбтэй аад, 15 мянган центнертэ хүргөөбди. Тэрэмнай хуу эрхим репродукцинн 1-дэхи классай, зариманиинь элитэ классай байгаа.

Хабарайнгаа тарилга дүүргэһээр зундаа ургасын хойноһоо харууһалжа, буртаг үбһыень сэбэрлэхэ гербицидүүдые сасажа эхилдэг, тарияалангай захын үбһэ, үрмэдэһэ сабшажа сэбэрлэдэгбди.

Хэнэйшье мэдэһээр, гансахан газараа һайнаар элдүүрилээд, эрхим шанартай үрэһэ хаһа сагтань тарияад, жэл бүхэндэ үндэр баян ургаса абахань бэрхэтэй. Нэн түрүүн тарияалан, сабшалангаа һайнаар утэгжүүлхэ, уһалха хэрэгтэй. Тиимэһээ үнгэрэгшэ наймадахи табан жэлдэ манай колхозой газар дээрэ жэл бүхэндэ дунда зэргээр 1.100 центнер минеральна утэгжүүлгэ, 8 мянган тонно наг шэбхэ гаргагдаһан һаа, юһэдэхи табан жэлдэ тарияалан, сабшалан дээрэмнай жэлдээ дунда зэргээр 2.650 центнер минеральна утэгжүүлгэ, 15 мянган тонно наг шэбхэ оруулагдаа.

Эдэ бүгэдын ашаар, хэрбээ урдахи табан жэлдэ гектар бүриһөө дунда зэргээр 11,6 центнер тарияан абталаа байбал, **юһэдэхи табан жэлэй үнгэрһэн дүрбэн жэлдэ га бүхэнһөө дунда зэргээр 14,7 центнер тарияан хуряагдаа. Мүн урдахи табан жэлдэ сабшалангай га бүхэнһөө дунда зэргээр 14,3 центнер үбһэ абаһан һаа, мүнөө үнгэрһэн һүүлэй дүрбэн жэлдэ га бүхэнһөө дунда зэргээр 26,1 центнер ногооной ургаса абаабди**. Хартаабха, овощой ургасаншье зарим тэды дээшэлээ.

Нёдондо колхозой хоёрдохи тракторна бригада (бригадирынь Г. Ф. Горюнов) 1.500 гектар тарияалангай га бүхэнһөө 16,2 центнер ургаса, нэгэдэхи тракторна бригада (бригадирынь Ж. Ц. Цыбикмитов) бүхы 1.200 гектар тарияанай газарай га бүхэнһөө 15,6 центнер ороохо абаа юм. Эдэнэр «Газар тарияалангай үндэр культуратай бригада» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Тэрэшэлэн түрүү луговод К. Г. Ястребовай ямар ехэ ургаса абаһан тухай дээрэ хэлээ һэм. Мүн үнинэй луговод Пурбо Базаров үнгэрһэн жэлдэ даажа абаһан 64 гектар сабшалангайнгаа га бүхэнһөө 52 центнер үбһэ хуряагаа.

Ажахымнай механизаторнууд, луговодууд ямаршье уларилтай жэлдэ газараа һайнаар уһалха, утэгжүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ анхарал хандуулна. Бүхы сабшалан заатагүй 3 дахин уһалагдадаг. Мүнөө үбэлэйшье сагта тэдэнэр сабшалан дээрээ тошо халяана, хорёолхо һургааг бэлдэнэ. Мүн февраль һараһаа нэгэ бүлүүр станци хүдэлгэгдэжэ эхилээд, хабар тэжээлэй ургамалнуудые тариха газарта уһа гаргажа байнхай. Иигээд мартын эхеэр хоёрдохи бүлүүр станцяа хүдэлгэжэ захалхамнай. Эдэнэй хүсөөр 300 гектар тарияалан, хорин га сабшалан уһалагдаха юм.

Энээнһээ гадна үбэлдөө 1.000 гаран гектар тарияанай газарта саһа тогтоогообди. Тиихэдэ тарияалан, сабшалан дээрэ намартаа, үбэлдөө хамта 18 мянган тонно шэбхэ зөөгдөө.

Ороохо тарияа, тэжээлэй ургамалнуудые, үбһэ ногоошье һайнаар ургуулаад, тэрэниие гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха, юрэдөөл тарияан ажалдахи, бүхы хүдэлмэриие таарамжатай болзор соо хэхын тула оньһон техникые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха шухала байһаниинь хэндэшье мэдээжэ. Мүн эндэ механизатор, тарияашадай мэргэжэл шадабари, хүсэл оролдолгоһоо гол юумэн дулдыдадаг ааб даа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ колхозой материально-тех… үндэһэ һуури нил… хижээ. Трактор, к… ороохо, тарияа сэ… хатааха машинаһаа… лээд, элдэб техникэ… болонхой. Жэшээнь, ряанай бүхы ургасые… мэриин 20 үдэр соо… абахадамнай 32 комб… жатка яһала хүсэд… юм. Трактор, комбай… арбан хургандал адл… хэ, бүхы уг үнгяараа, … зүрхөөрөө ёһотой м… тарияашад болоһон… манда олон. Тэдэнэй… һаа Ажалай Улаан Ту… денто республикын… та механизаторнууд К… мофеев, Т. М. Ткачев, Авдеев гэгшэдые в… болоно.

Иимэл хүнүүдэйнгэ… досото ажалай ашаар… мнай бүхэсоюзна со… мүрысөөндэ эрхим у… туйлажа, РСФСР-эй… нистрнүүдэй Сов… ВЦСПС-эй дамж… Улаан тугта хоёр уд… төө. Мүн СССР-эй М… нүүдэй Соведэй Улаа… абаа.

Манай колхозой а… табан жэлэй түгэсхэл… дэ тарияалангай га б… 16 центнерһээ доошо… тарияа, сабшалангай га… һөө 35 центнер үбһэ, … най газарай гектар б… 100 центнер хартааб… центнер овощ. 180 … силосэй набшаа х… уялга абанхай.

К. ПАВЛ…
Бэшүүрэй айм…
Калининай нэрэм…
колхозой ахамад агро…

Үндэр ургасын түлөө — үдэр бүхэнөө

ГАЗАРАЙ БАЯЛИГ — ГАР СООМНАЙ

Надя Тугульдурова наймадахи класс дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр барилгашан болоо һэн. Табан жэл соо барилга дээрэ хүдэлхэ зуураа тэрэ дүй дүршэл ехэтэй болоо, крановщигай ба шулуушанай мэргэжэл шудалаа. Нүхэдтөө хүндэтэй, ажалдаа амжалтатай ябадаг Надежда Семеновна мүнөө үедэ Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилга дээрэ хүдэлнэ. Тугульдуровагай барилгада оруулагдаһан хубита ехэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. С. Тугульдурова.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ
фото.

АМЖАЛТАДА ЗОРИГЖОНХОЙ

Прибайкалиин аймагай «Зырянский» совхозой хоёрдохи отделениин коммунистнууд амжалта түгэс ажал хэрэгээрээ ажахы дотороо суурхадаг. Отделениие эрхилэгшэ коммунист Алексей Николаевич Решетовэй хүтэлбэрилхы үүргэ эндэ ехэ гэжэ хэлэбэл, алдуу болохогүй.

Ажалша, юумэн бүхэндэ эзэн ёһоор, хүдэлмэришэдтөө эрилтэ ехэтэйгээр хандадагшье һаа, тэрэ ехэ даруу номгон, һайхан сэдьхэлтэй хүн. Тиимэһээ отделениин ажалшад эрхилэгшээ ехэ хүндэлдэг, үгыень дуулаадаг.

Отделениин коммунистнууд ажахын элдэб һалбаринууд дээрэ ажалладаг. Эдэнэр механизаторнуудай дунда илангаяа олон юм. Бултадаа эрхим трактористнар, комбайнернууд. А. И. Решетов 1974 ондо паар хахалалгаар совхозойнгоо чемпион болоожо, партиин гэшүүнэй нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ ябахаб гэһэн тангаригтаа үнэн байһанаа элитээр гэршэлээ.

Тракторно-тарияан ажалай бригадые даагшаар үнинэй коммунист Николай Степанович Воротников долоон жэлэй туршада ажаллана. Нёдондо тэрэнэй бригада тарияалангайнгаа гектар бүхэнһөө 12—14 центнер ороохо сохин абажа, совхоз дотороо эрхимлээ.

Иигэжэ отделениин тарияашад янза бүриин ургамалнуудай хүрэнгөөр өөһэдыгөө хангажа шадана. Коммунист И. Решетов энээндэ горитой хубитаяа оруулаа. Аяар арбан табан жэл соо механизатораар ажаллаха зуураа, нютагайнгаа эрхэ байдалда тааруулан, хэзээ тарихаб, хэзээ хуряахаб гэжэ һайн мэдэхэ болонхой бшуу.

Малшадшье горитой амжалта туйлана. Жэшээлхэдэ, һү һаалиимнай фермэнүүдэй коллективүүд һү абаха түсэбөө 124 процент, тэрэниие гүрэндэ худалдалгаяа 118 процент дүүргэһэн байха юм.

Харин Ангирай һү һаалиин фермын комсомол-залуушуулай коллектив 1974 оной турша соо совхозой һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ ходо илажа ябаа. Тиигэжэ жэлэй дүнгөөр КПСС-эй райкомой, аймсоведэй гүйсэдкомой, ВЛКСМ-эй райкомой дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шанхайгаар энэ коллективтэ барюулагдаа һэн.

Һаалишад, комсомолшууд Людмила Корнакова, Вера Родионова, Валентина Воротникова, Мария Седунова, үнинэй һаалишад Н. Г. Чумакова, А. Я. Родионова гэгшэд нилээд ехэ амжалта туйлаһан байха юм. Эдэнэр туд тудтаа 2200—3100 килограмм һү үнеэн бүхэнһөө һаажа абаа.

Мүнөө үедэ отделениин ажалшад хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хам оролсоод юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй даабаринуудые, бүхыдөө табан жэлэйнгээ түсэбүүдые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тулада тэмсэнэ.

П. ХАЛТАНОВ,
совхозой парткомой гэшүүн.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ДАЙНАЙ ВЕТЕРАН — ТҮРҮҮ ХҮДЭЛМЭРИШЭН

Улаан-Үдын «Электромашина» заводой инструментальна цехэй түрүү хүдэлмэришэн, коммунис ажалай ударник Павел Николаевич Унагаев түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабариие байгша оной январь һарада дүүргэһэн байна

Хяагтын аймагай Шарагол нютагта түрэһэн Павел Унагаевай намтар угаа һонин. Эсэгэ ороноо хамгаалтын Агууехэ дайнай эхилхэдэ тэрэ Баруун Белоруссида сэрэгэй албанда байһан юм. Дайнай түрүүшын үдэрһөө фашистнуудай урдаһаа тулалдажа, хатуу шанга тэмсэлэй дүлэн соогуур гаралсаа.

Дайнай түгэсхэл — илалтын үдэрые солдат П. Унагаев Чехословакиие фашис эзэмдэгшэдһээ сүлөөлһэн сове… шэдэйнгээ жагсаалда… юм. Дайнай һүүлдэ… табигдажа ерээд, түрэ… тагтаа, Хамнигадайн… өөрынгөө хуушанай… мэргэжэлээрээ а… Удаань 1952 ондо Ула… Кировэй нэрэмжэтэ… түмэршэ дарханаар а… соо хүдэлөө. Тиигээд 1… һоо мүнөө хүрэтэр «… машина» заводто тока… фовальщик, дээдэ зэрг… дахи разрядаар ажалл… рэнэй уран гараар бүт… детальнууд ямаршье… эрхим шанартай байд…

Фронтовик, ажалай… түрүү хүдэлмэришэн… Николаевич фашис Ге… илаһанай түлөө ме… илалтын 25 жэлэй ой… хаалай тэмдэг медаляа… багшын түрэһөөр 100… ойн хүндэлэлдэ Ажала… яагай түлөө медаляар… даһан байна. Мүн зав… Хүндэлэлэй грамота бо… гэн шанда олон удаа…

Л. ХАЙДУ…

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. Н… ев ажал дээрээ.

Авторай…

КОЛХОЗ СООГОО МАГТААЛТА…

Зарим үдэрынь игаабари дулаан байһан аад, гэнтэ шуургалжа, үбэлжэлгээ һайнаар дабажа гарахаар оролдожо байһан хонишод, малшадта горитой бэрхэшээлнүүдые ушаруулна. Гэбэшье хадалиг нютагайнгаа шэрүүн уларилда дадаһан малшад эдэ бүгэдые урагшатайгаар дабана. Илангаяа «Коммунизм» колхозой малшад үбэлжэлгээ һайнаар үнгэргэжэ байнхай гэжэ эндэ онсо тэмдэглэхээр.

Колхозой малшад юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ хараалһан түсэбтэ даабаринуудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Энэ колхоз нёдондо хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ шадаа юм. Илангаяа ноохо худалдаха уялгаяа 126 процент дүүргээ. Адууһа малай түл абаха зорилгоёо сум бэелүүлээ. Колхозой мэргэжэлтэд С. Дарбаков, С. Самбялов, С. Мункенов гэгшэд даажа байһан ажалдаа үнэн сэхээр хандана, малай үүлтэр һайжаруулха хэрэгтэ саг үргэлжэ анхаралаа хандуулна. Ахалагша зоотехник Сергей Сыденович Дарбаковой ажал тухай эндэ хэлэлтэй. Тэрэ хонидой үүлтэр һайжаруулха талаар һүүлэй жэлнүүдтэ горитой хүдэлмэри хэжэ, 1974 онһоо колхозой хонишод зуун эхэ хонин бүриһөө 95—100 хурьга абадаг болонхой. Жэшээлхэдэ, хонишод С-Д. Д. Цыбденов, С. Д. Хандакова, Н. Осохеев, А. Гармаев, С. Габанова гэгшэд шэнэ жэлэй түрүүшын хоёр һарын туршада улам эршэтэйгээр, хүсэтэйгөөр ажаллажа, 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байна. Хурьгадынь яһала өөдэргэнүүд. Тиигээд эдэнэр саашадаа хонин һүрэгүүдээ һайнаар харууһалжа, хүшэ тамирыень алдахуулангүй хүхэ ногоон дээрэ гаргажа, ноохонойнь шанарые али болохоор дээшэлүүлхээр оролдожо байнад.

Арба гаран жэлдэ Дэбиин-Голдо Федор Бадмаев һарлаг гунжадые харууһалжа, олон тугал абажа, жэлһээ жэл бүри һайн үрэ дүн туйлана. 100 үнеэн бүриһөө 80—90 гаран тугал абажа байһанайнгаа түлөө колхоз, аймаг соогоо, мүн республика дотороо мэдээжэ болонхой.

Колхоз малай үүлтэр һайжаруулхын тула һүүлэй хоёр жэлэй туршада хальмаг үүлтэрэй гунжадые, бухануудые худалдажа абаад, Фёдор Бадмаевичта даалгаба. Мүнөө тэрэ Шамхаг гэжэ байрада 50-аад шэнэ гунжадые харууһалжа, үбэлжэлгээ һайнаар үнгэргэжэ байна.

Тиихэдэ Дээдэ-Жахагаа һууринда Түмэр Бадмаев баһал арба гаран жэлэй туршада һарлаг хашарагуудые харууһална. Энэ үе соо нэгэшье мал гарзалуулжа үзөөгүй. Үнгэрэгшэ намар тугаллаха һарлагуудые даажа абаа юм. Үбэлэй сагта үбһэ тэжээлээ гамнажа, үдэшэ үглөөниинь һайса эдеэлүүлээд, үдэрэй туршада бэлшээридэ гаргажа манана.

Мүн Хараһан гэж… 300 гаран адуун һүр… һалагдана. Жамьян… вич Бартаев анхан… малда бэрхэ хүн ю… до 100 гүүн бүриһө… га абажа, һайнаар… лээ юм. Сырен-Дор… евтай тэрэ адуун һ… надаг.

Мүнөө жэлдэ эд… нёдондонойхиһоо үс… унага абахын тула… гүүнүүдтээ зелён… эдюулнэ.

Иигэжэ «Коммун… хозой хонишод,… адуушад үбэлжэлг… тэй һайнаар үнгэрг…

Д. ДУГ…
Ахын аймаг.

Научно-техническэ дэбжэлтэ

УРАЛАН НАРИЖУУЛАГШАД ТАБАН ЖЭЛЭЙНГЭЭ УЯЛГА ДҮҮРГЭЭ

Республикымнай уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод юһэдэхи табан жэлэй жаса байгуулха талаар абаһан социалис уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. 10 мянган хүниие нэгэдүүлһэн ВОИР-ай республикымнай эмхинүүдэй хамтын оролдолгоор, эдэбхи үүсхэлээр амжалта туйлагдаа.

Шэнэ юумэ үүсхэгшэд табан жэлэй туршада ямар зорилго урдаа табиһан, тэрэнээ бэелүүлхэ талаар юу хэһэн байнаб?

Предприятинуудай эдэбхитэйшүүл табан жэлэй аша туһада өөһэдынгөө оруулха хубита тодорхойлжо, социалис уялгануудые абаа һэн. Эдэ уялгануудые согсолһоной һүүлээр республикымнай эдэбхитэйшүүлэй оруулха туһа нэмэринь элирүүлэгдэһэн байна. Хамта дээрээ 27 миллион түхэригэй жаса байгуулагдаха гэжэ түрүүшээр хараалагдаа бэлэй. Хожомоо энэ социалис уялга дахинаа харагдажа үзэгдөөд, 33 миллион түхэригэй хубита табан жэлэй жасада оруулха арга боломжын бии байһаниинь эли болоһон юм.

Абаһан уялгаяа дүүргэхэ арга боломжо тодорхойлогдоо, хэмжээн абтаа. ВОИР-ай областной совет хүдөө ажахын министерство болон «Сельхозтехника» нэгэдэлтэй суугтаа пленум үнгэргэһэн, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые уралан нарижуулгын хэрэгтэ олоор хабаадуулха тухай хэлсэһэн байна.

Ухаалан зохёолгын, уралан нарижуулгын дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар 2 миллион 900 мянган түхэригэй алмалта хэхэ гэжэ Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай эдэбхитэйшүүл хараалһан юм. Тэдэнэр эдэбхи үүсхэл гаргажа, үнэтэ олон дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээ. Республикымнай хэдэн мянгаад хүдэлмэришэд, инженер, техникүүд табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ туһа нэмэрээ оруулжа эхилээ. Табан жэлэй түрүүшын 1971 ондо 6,6 миллион түхэригэй алмалта хэгдээ. Тиигэжэ абаһан социалис уялгануудаа үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжын бии байһаниинь элирүүлэгдээ һэн.

1972 ондо үшөө нэгэ горитой алхам урагшаа хэгдэбэ, ухаалан зохёолгын, уралан нарижуулгын хүдэлмэридэ эгээл һайн үрэ дүнгүүдые туйлахын түлөө мүрысөөн республикымнай арадай ажахын һалбари бүхэндэ дэлгэрүүлэгдээ. Энэ мүрысөөн ехэ ашаг үрэ үгэбэ. Авиазаводой, барилга-хабсаралгын 8-дахи управлениин, Кабанскын совхозой, эдэбхитэйшүүл, «Электромашина» заводой В. Анцуповай хүтэлбэрилдэг слесарьнүүдэй бригада, ЛВРЗ-гэй конструктор И. Кузьмин уралан нарижуулагшадай 1972 оной мүрысөөндэ шалгарһан юм.

Шэнэ юумэ үүсхэгшэд социалис мүрысөөндэ оролсожо, үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые шиидхэлсээ. Эрдэмтэд, инженернүүд, хүдэлмэришэд дундаа һайн холбоо барисаа байгуулһанай ашаар научно-техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ арга олдобо. Эрдэмтэд ухаалан зохёолгын, уралан нарижуулгын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоо. Хэрбээ республикымнай шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй зүгһөө үнгэрһэн табан жэлэй хугасаада оронойнгоо патентнэ захиргаанда жэл бүри 15—20 зууршалга хэгдэдэг, тэрэнэй 1—2-тонь авторска үнэмшэлгэ үгтэдэг һаа, мүнөө жэл бүхэндэ 60—80 зууршалга хэгдэнэ, тэдэнэй 30—40 дурадхалнуудтань нээлтэ хэһэнэй авторска үнэмшэлгэ абтана.

Табан жэлэй хоёрдохи жэлэй социалис уялганууд үлүүлэн дүүргэгдээ. Уралан нарижуулагшад хоёр жэлэйнгээ амжалтаар зоригжожо, абаһан уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ шиидээ һэн. Табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ социалис мүрысөөн хүгжэлтын шэнэ шатада оробо. Промышленна предприятинуудай коллективүүд, хүдэлмэришэд угтамжын түсэбүүдые зохёон абажа, мүрысөөнэй дэлисые улам үргэдүүлээ. «Уралан нарижуулгын табан жэлые дүрбэн жэл соо» гэһэн уряатай мүрысөөн хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэрүүлэгдээ. ЛВРЗ-гэй эдэбхитэйшүүл энэ мүрысөө үүсхэһэн байна.

Республикымнай бүхы предприяти, захиргаануудай, организацинуудай коллективүүд угтамжын уялгануудые абаа һэн. Жэшээлхэдэ, түмэр замай отделениин коллектив табан жэлэй туршада 1.100 мянган түхэригэй алмалта хэхэ гэһэн уялгаяа дүрбэн жэл соо дүүргэхэ байһанаа мэдүүлээ. «Забайкаллес» комбинадай уралан нарижуулагшад дурадхалнуудаа үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй ашаар 3 миллион түхэриг аша үрэ абаха гэһэн уялгаяа 3.500 мянган түхэригтэ хүргэхэ, тэрэнээ дүрбэн жэл соо дүүргэхэ гэжэ хараалаа. Буряадай барилгын управлениин, «Бурятэнерго» управлениин, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй, «Бурятцелинстрой» трестын, Зэдын комбинадай, «Теплоприбор» заводой, мяханай комбинадай уралан нарижуулагшад урдынгаа уялга шэнэлжэ, угтамжын уялга абаһан байгаа.

33 миллион түхэригэй жаса байгуулха табан жэлэй уялга гурбан жэлэй туршада 80 процент дүүргэгдээ. Социалис мүрысөөндэ эгээл һайн үрэ дүнгүүдые туйлаһан 11 эдэбхитэйшүүл «Ухаалан зохёолгын, уралан нарижуулгын 1973 оной отличник» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. ВОИР-ай «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй соведэй түрүүлэгшэ С. Харлов, ЛВРЗ-гэй слесарь, Буряадай АССР-эй габьяата уралан нарижуулагша П. Забгаев, Ивалгын туршалгын жэшээтэ ажахын оюун бэлигтэ Б. Ринчинов тэдэнэй тоодо оролсоно.

Локомотив-вагон заһабарилгын, «Теплоприбор» заводууд, түмэр замай Улаан-Үдын отделени энэ мүрысөөндэ илажа гараад, ВОИР-ай дурасхаалта медальнуудта хүртөө һэн.

1974 он. Табан жэлэй тодорхойлхы жэлые өөһэдынгөө табан жэлэй һүүлшын жэл болгое гэһэн уряатайгаар республикымнай эдэбхитэйшүүл мүрысэһэн байна. Үйлэдбэриин аша үрэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехээр нүлөөлхэ техническэ асуудал шиидхэхэ, үйлэдбэриин техникоэкономическа үрэ дүнгүүдые һайжаруулха гэжэ уралан нарижуулагшад анхараа. 3 миллион түхэригэй экономическа аша үрэ үгэхэ үнэтэ дурадхалнууд тусхай хиналтада абтаһан байна. Тэдэнэй хуби үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэдэг дурадхалнуудһаа оройдоо 1,5 процент болобошье, харин абтаһан ашаг үрэнь 38 процент хүрэһэн байха юм.

Буряадай АССР-эй габьяата уралан нарижуулагша П. Костылёвой хүтэлбэрилдэг эдэбхитэйшүүлэй бригада Зэдын комбинадай Инкурэй уурхай ашаглаха хэрэгтэ ехэ аша туһатай дурадхал нэбтэрүүлһэн байна. Энэнь 170 мянган түхэригэй алмалта хэхэ арга олгоо. БМДК-гай уралан нарижуулагша Н. Кузьминовай даадаг бригада үнэтэ дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, мүн лэ ехэ алмалта хээ. Автотранспортна ашаанай предприятиин хүдэлмэришэн В. Симухинай, ЛВРЗ-гэй залуу хүдэлмэришэн А. Каратнигай, «Восточные Саяны» колхозой механизатор Д. Манзуровай эдэбхи үүсхэлтэ ажал үндэрөөр сэгнэгдэжэ, тэдээндэ «Уралан нарижуулгын 1974 оной отличник» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоо һэн.

Республикымнай ухаалан зохёогшод, уралан нарижуулагшад табан жэлэй 33 миллион түхэригэй жаса байгуулха социалис уялгаяа дүрбэн жэл соо 36 миллион түхэригтэ хүргэһэн байна.

Тэдэнэр туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амараагүй. Бага гаргашатайгаар һайн шанартай продукци ехээр бүтээн гаргаха гэһэн уряатай 1975 оной социалис мүрысөөнэй уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод оролсонхой. Тэдэнэр продукциин шанар һайжаруулха, техникоэкономическа һайн үрэ дүн туйлаха хэрэгтэ хүсэ… рияа зорюулна.

Мүн тиихэтэй хам… гал-Амарай түмэр ха… хилые болзорһоонь… һайн шанартайгаар… асуудалые гол анх… абаба. Республикымна… шахуу предприятину… най үе сагай энэ агуу… рилгада туһа нэмэрэ… лалсаха байна ха юм. тиимэһээ уралан на… лагшадай энэ талаар… хэ асуудалнууд үсө… болоно.

Алмалта, арьбала… лаха, материал, … электрын элшэ хүсэ… гаар хэрэглэхэ тэмс… дэнэр эдэбхитэйгээр… далсаха юм. Үйлэдбэр… нээр зэбсэгжүүлхэ, … скэ дэбжэлтэ туйлах… нэй үндэһэ һуури д… дукци үйлдбэрилгые… хэ, үйлэдбэриин аша… шэлүүлхэ асууда… шиидхэлгэдэ уралан… жуулагшад саащ… эдэбхитэйгээр хаба… шэнэ амжалта туйл… зоригжонхой.

Н. МАЛЬ…
ВОИР-ай обл…
соведэй түрүү…

Засагай дээдын зургаануудта

…ОНОЙ ДҮРБЭДЭХИ КВАРТАЛАЙ ТУРШАДА ҺУУРИН ТОСХОНУУДЫЕ …БОСОН ТҮХЭЛТЭЙ, АРИГ СЭБЭР БОЛГОХЫН ТҮЛӨӨ ХҮДЭЛМЭРИ …ААР ЯБУУЛХА ТАЛААР РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУД БОЛОН …ОНУУДАЙ ДУНДА ДЭЛГЭРҺЭН СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮН ТУХАЙ

…ууд болон хотонуу- …алшадай депутадуудай …үдэй гүйсэдкомууд, …ияти, организацинууд …ликын хото, тосхонуу- …болсон түхэлтэй болго- …ар нилээд хүдэлмэри … гэжэ Буряадай …эй Министрнүүдэй Со- … облпрофсовет тэмдэглэ- …дэ санитарна байдал …, агаар арюун сэбэр … хүдэлмэри ходо …гдана.

…анскын аймсоведэй …ом 1974 оной дүрбэ- …арталда байрын гэр- … капитальна заһаба- … 174 мянган түхэри- …лмэри хүүлэжэ, тү- …124 процент дүүргээ. …рнүүдтэ халуун уһан …даһан, электро-пеэ- … табигдажа, түсэб …оцент дүүргэгдээ.

…н гэрнүүдые бариха … 100,5 процент, … …р хүнүүдые шэрэхэ түсэб 111 процент дүүргэгдээ.

Һуурин тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо талаар абаһан социалис уялгануудаа Хяагтын, Гусиноозерскын горсоведүүдэй гүйсэдкомууд, Зэдын, Баргажанай, Загарайн аймагууд муу бэшээр дүүргэбэ.

Гэхэтэй хамта «Буряадай АССР-эй һуурин тосхонуудые болбосон түхэлтэй, ариг сэбэр болгохо хүдэлмэри һайнаар ябуулха талаар городуудай, аймагуудай болон районуудай дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай» Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба облпрофсоведэй 1971 оной мартын 23-най тогтоол хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ гэжэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облпрофсовет онсо тэмдэглэбэ.

Ахын, Түнхэнэй, Бэшүүрэй, Яруунын болон бусад аймгүйсэдкомууд һуурин тосхонуудые болбосон түхэлтэй, ариг сэбэр болгохо талаар социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандаа, мүрысөөнэй ямараар дүүргэгдэһэн тухай мэдээшье үгөөгүй байха юм.

Дурсагдагша асуудалаар 1974 оной дүрбэдэхи кварталда хэгдэһэн хүдэлмэреэр социалис мүрысөөнэй дүн хаража үзөөд, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облпрофсовет иигэжэ тогтоогоо:

1974 оной дүрбэдэхи кварталай туршада һуурин тосхонуудые болбосон түхэлтэй, ариг сэбэр болгохын түлөө социалис мүрысөөндэ Кабанскын аймагай Соведэй гүйсэдком (түрүүлэгшэнь А. А. Данько) илажа гараба. Нимэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Кабанскын аймагай Соведэй гүйсэдкомдо РСФСР-эй Министрнүүдэй ·Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг 3 мянган түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулха.

Шангай 70 процент мүнгөөр дурсагдаһан хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан предприяти, организациин хүдэлмэришэд ба алба хаагшадые, 30 процентээрнь гүйсэдкомой, коммунальна ажахын предприятиин ба ниитын организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдые, гэр байрануудай ба гудамжануудай комитедүүдэй эдэбхитэдые шагнаха байна.

Хяагтын ба Гусиноозерскын горсоведүүдэй гүйсэдкомууд, Зэдын, Баргажанай, Загарайн аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд һуурин тосхонуудые, аймагуудай түбүүдые болбосон түхэлтэй болгохо талаар һайнаар хүдэлжэ гараа гэжэ тоолохо.

…ДИР ~~РЕПОРТАЖ~~ …ЁДОЛШОД

…ышевой нэрэмжэтэ …нүүдэй байшангай ко- …ууд соо хон жэн. Ган- …ёрдохи дабхарай нэгэ … соoһоо баяанай уян- …ээдэлхэнь дуулдана…

…нина Афанасьевна … үхибүүдэйнгээ ажал …тайгаар шалган, бага- …һаа, ариг сэбэр та- …рогуураа урагша хой- …дана. Хүлөөр хүдэлгэг- …ёдолой зургаан машин- …алгаряагүй түршэгэнэ- …төө ахалагша бүлэгэй … эжынэртээ халаадуу- …ёжо, сүлөө тухагүй хэ- … һууха юм.

…манинь бүдөө стол …алгээгээд эсхэнэ, ну- …зынь оёхоор бэлэн …д машинын сүлөө бо- …нь хүлеэнэ.

…онина Афанасьевна …эй оёдолой кружогые …хи жэлээ хүтэлбэ- … байна. Аяар 75 баса- …энэй ударидалга доро …урадаг. 5 бүлэг боло- …аранхай. Бүлэг бү- … 15—20 хүн. Тиимэ- …өргүүршье, үдэшэлэн- …долой машинануудай …энэха энэ тапалга … дуулдадаг.

…ушынхиеэ ерэһэн та- … классай басагад оёдо- …дэб зүйдэл гаргажа … Тиигээд куклануу- …ебаһа оёдог боложо, … яслиин хүүгэдэй үм- …са, малгайхануудые …эг.

…дохи жэлдээ арбаад …й үхибүүдэй хубсаһа …илхэдээ, юбкэнүүдые, …нуудые, костюмхануу- …мдэ, самсануудые бү- …шададаг болоно.

…н жэл соо кружогто … басагад бэеэ даагаад … юм ха. Эдэнэр өөһэ- … үмдэхэ хубсаһа хуу …инь оёдог.

…адахи классай һураг- …арина Яркина, Зи- …отина, Лена Чойбсоно- …одохи классай һураг- …аташа Казанкова гэг- …хим оёдолшод болон…

…элхэдэ, Наташа Ка- …а өөртөө пальто кург- …рые оёжо үмдөө. Тэрэ …агаад, тус кружогой- … үгтэдэг захилнуудые …наар дүүргэнэ. Нигэ- …байдалдань тон хэрэг- …олохо юумэндэ пионер- … байшан соо басагад …

…ралнин 23-да, Совет … һайндэртэ, кружогой … эсэгэнэртээ ямар бэ- …элдэхэ тухайгаа ехэ … хөөрэлдэһэн юм. Тии- …рэ хүнэй үмдэхэ фар- …дые оёхо гэжэ тэдэнэр … һүүлдэнь тэдэнэр …эхэдөө, баабайнарнай …хеэ, шог энеэдэн болоо …лсээ һэн гэжэ Анто- … Афанасьевна хэлэнэ. … хэниинь тон ехээр … хаб? Эжынэрынь … эсэгэнэрынь гү?

— Мүнөө мартын наймнай һайндэр болохо дүтэлшэбэ. Тиимэһээ бидэнэр эжынэртээ бэлэг бэлдэжэ эхилбэбди, — гэээд, Антонина Афанасьевна ханада үлгөөтэй хубсаһануудай хажууда намайе асарна. — Харагты. Энэ халаад Наташа Казанкова оёо. Бэлэн болоод байһан бүтээл гээшэ. Нимэ зохидоор, тааруугаар, гоёор оёһониинь гайхалтай. Ехэ урин, бэлиг шадабаритай басаган даа, — гэжэ тэрэ бодолгото болонгёор хэлээ һэн.

Үнэхөөрөөшье, Наташын оёһон халаад нюдэндэ уринаар харагдана. Ногоон эреэн бүдөөр оёһон энэ халаадынь эхэдэнь һайшаагдахал байха гэжэ этигэмээр. Ажалһаа ерээд, энээнииень үмдэжэ амарха, гэртэхи ажалаа хэхэдэнь нилээд туһатай хубсаһан байха байһаниинь дамжаггүй.

Машинанууд түршэгэнэһэн зандаа. Дүй дүршэлөөр нилээд баян болоһон басагадай гарнууд тордиһогүйгөөр хүдэлнэ. Машинын угаа түргэнөөр хүдэлжэ байгаашье һаань бүдөө зүб соонь эбхээд, хумяад, тогтолто, торолтогүйгөөр оёжол байха юм.

Долоон хоног соогоо хоёр дахин эндэ ерэжэ, басагад һурана. Тиигээд гэртээ хэхэ даабари абана.

— Эдир оёдолшодой хэлэн бүтээлнүүдые нэгэ хэды болоод лэ түрэлхидтэнь харуулжа байдагбди, — гээд кружогые хүтэлбэрилэгшэ хөөрэнэ. — Тэдэнэрые хоёр һарада нэгэ дахин суглуулжа, басагаднай оёһон юумэеэ үмдөөд харуулдаг. Эхэ, эсэгэнэрэй хэһэн ажаглалта, дурадхалнууд манда ехэ туһатай байдаг ха юм, — гэжэ тэрэнэй хэлэһэниинь тон зүб.

Гадна жэл соо нэгэ дахин, апрель һарада, басагадай бүтээлнүүдэй тоосоото выставкэ нээгдэдэг заншалтай. Мүнөө энэ харалгада бэлэдхэл түлэг дундаа ябажа байна.

— Манай оёдолой кружогто ябажа гараһан олон басагад һургуулияа дүүргэһэнэйнгээ һүүлдэ оёдолшоной мэргэжэл шэлэжэ хүдэлдэг юм, — гэжэ Антонина Афанасьевна омогорхонгёор хөөрэнэ. — Жэшээлхэдэ, Таня Субычева аяар табан жэлэй туршада кружогтомнай ябажа, ехэ бэрхэ оёдолшон болоо һэн. Мүнөө тэрэ минии туһалагшаар ажаллана. Тиигэхэ зуураа, Улаан-Үдын багшанарай училищида заочноор һурана. Нимэ жэшээнүүд олон. Тиимэһээ манай ябуулжа байһан хүдэлмэри алишье талаһаа аша ехэтэй, туһатай гэжэ хэлэхэ байнаб.

Иигэжэ эдир басагад эрхимээр һураһаа гадна, ажал хэхэ дүй дүршэлтэй болоно.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

ХҮҮГЭДЭЙ СААДТА

Республикымнай хүдөө тосхонуудта хүүгэдэй 268 саад хүдэлдэг. Механизатор болон малшадай 17666 үхибүүн тэндэ ябана. Тосхон һууринуудай олон саадууд үхибүүдые недели соо байлгадаг юм. Тиимэ бүлэгүүдтэ 1025 үхибүүд тоологдоно. Нимэ саадууд Зэдын, Хурамхаанай, Яруунын, Хоринн аймагуудай хэдэн ажахынуудта түхеэрэгдэнхэй.

Удинск тосхоной баруун захада шэнээр баригдаһан бүлэг гэрнүүдэй нэгэндэ совхозой хүүгэдэй саад түбхинэнхэй юм. Холын малшадай, механизаторнуудай үхибүүд эндэ недели соо байдаг. Саадые даагша Анна Ивановна Дмитриевае ажалдань золгожо хөөрэлдэхэдэмнай, тэрэ манда иигэжэ хэлэбэ:

— Хүүгэдые недели соо байлгадаг саад манай совхоздо нээгдэһээр жэл үлүүтэй боложо байна. Холыч отара, фермэ, гүүртэнүүдтэ байдаг малшадай, отделенинүүдэй механизаторнуудай 62 үхибүүн манда ябана. Тэдэнэр гурбан бүлэг боложо хубаарна. Яслиин дунда ба ахалагша наһатай—һургуулиин наһа гүйсөөгүй үхибүүдые 23 хүмүүжүүлэгшэ, няни болон бусад хүдэлмэрилэгшэд хүмүүжүүлжэ байдаг. Манай ажалые түрэлхидэй үндэрөөр сэгнэдэг байһанда бидэ баяртайбди.

Үхибүүднай саадта ябадаг болоһоор олон юумэ хэжэ шададаг, мэдэхэшье болоо. Саадтаа ехэ дуратай. Манай үхибүүдтэ эхэ ёһоор хандадаг байһанайтнай түлөө үнэн зүрхэнһөө баярые хүргөөд, ажалдаа амжалта туйлахыетнай хүсэнэбди гэжэ һаалишад, механизаторнууд хэлэдэг байна.

Хүүгэдэй унтадаг, наададаг, эдеэлдэг таһалгануудта ороходо һаруул, дулаан,

бэедэнь тааруу оронууд, мебель тэндэ зохидоор табигданхай. Гоёор шэмэглэгдэһэн элдэб яазын наадахайнууд ханаар зурыһан тагуудтань олон.

Сэбэр агаар, уһа, наранай элшэ зүбөөр хэрэглэжэ, үхибүүдэй бэеые хатуужуулха хэрэгтэ саадай коллектив гол анхарал хандуулхаһаа гадна, хүүгэдэй хэлэ хүгжөөхэ, тэдэнэртэ зураг зуруулжа, пластилинаар элдэб юумэ хүүлэжэ, гарыень нугархай болгохо гэжэ оролдодог. Хүмүүжүүлэгшэд үхибүүдэй сүлөөтэй сагта һонирхолгой онтохонуудые уншаад, удхыень хөөрүүлдэг юм.

Олон бүлэһөө багахан үхибүүдые нэгэ газарта суглуулаад, һайнаар харууһалха, хамтын ажалай түрүүшын дадаса тухай ойлгуулха, үзэг бэшэгтэ һургаха гээшэ тиимэ хүнгэн хэрэг бэшэ гэжэ түрэлхид һайн мэдэдэг гээшэ ааб даа.

Эндэ хүдэлдэг хүмүүжүүлэгшэд булта тусхай дунда һургуулитай. Хүмүүжүүлэгшэд Любовь Владимировна Ситникова, Полина Тимофеевна Матвеева гэгшэд бүхы һанал бодолоо хүүгэдтэ бэлэглэдэг, нянинууд Валентина Константиновна Верещагина, Тамара Иосиповна Стукова, Гарма-Ханда Цыреновна Цыденова болон бусад хүүгэдтэ энэрхыгээр хандадаг.

— Совхозой хүтэлбэрилэгшэд манда ходо туһалдаг, эриһэн юумыемнай үгэхэ гэжэ оролдодог. Һайн шанартай мяха, һү гэхэ мэтэ эдеэ хоолой зүйлөөр жэлэй ямаршье сагта дутаадаггүй, — гэжэ эндэхид хэлэнэ.

Д. ХУБИТУЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үхибүүд пластилинаар наадана. Хүмүүжүүлэгшэ П. Т. Матвеева.

Авторай фото.

ТУҺАТАЙ ҺУРАЛСАЛ

Һаяхан хоорондоо мүрысэдэг Бэшүүрэй, Хяагтын аймагуудай сельскэ, сомоной, поселково Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түрүүлэгшэнэрэй, секретарьнарай семинар-һуралсал Бага-Куналейн сельскэ Соведэй дэргэдэ болоо.

Семинар-һуралсалда хабаадагшадай урда Хяагтын, Бэшүүрэй аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр И. П. Осеев, В. Б. Танхаев гэгшэд дэлгэрэнгы үгэ хэлэхэдээ, арадай түлөөлэгшэнэрэй ямар хүдэлмэри ябуулдаг тухай онсо тогтоһон байна. Удаань «Соведүүдэй хоорондохи социалис мүрысөө һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» элидхэл Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эмхидхэлэй таһагые даагша А. И. Попов сугларагшадта хэбэ.

Хүдэриин сомоной, Дээдэ-Мангиртын сельскэ, Тамирай, Бэшүүрэй сельскэ Соведүүд хоорондоо социалис мүрысөө эмхидхэһэн тухайгаа мэдээсэбэ. Удаань Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй эмхидхэлэй таһагые даагша Г. И. Воронин республикын түрүү нютагай Соведүүд ажалаа яажа түсэблэдэг, сессидэ яажа бэлдэдэг, һунгагшадай захил, дурадхалнуудые ямараар бэелүүлдэг тухай хөөрөө. Бага-Куналейн сельскэ Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ М. Смолина өөрынгөө дүй дүршэл тухай һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө.

Тус семинарта Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. С. Семенов хабаадаа.

С. ТУЛЕСОНОВ.
Хяагтын аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй секретарь.

Хэрэнэй (Түнхэн) столовын коллективтэ 40 гараң хүн хүдэлдэг. Столовын кондитерска цех коллектив соогоо хододоо түрүү һуури эзэлнэ. Залуу кондитернууд энэ жэлые амжалта түгэс ажалаар түгэсхэхэ, табан жэлэй даабарие нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тулада шармайн оролдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: кондитерска цехые даагша Ольга Шубина (зүүн гарһаа), Лидия Зверева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

…АЛ АЮУЛҺАА ҺЭРГЫЛХЭ ШУХАЛА

… түймэрэй арадай ажахы- … ехэ аюул ушаруулдаг …инь мэдээжэ. Тиимэ … тохёолдуулхагүйн ту- …ртэнһээ һэргылэн, гал …рэй гаража болохо ябадалһаа … хэмжээнүүдые …лан абаха гээшэ тон … юм. Тиимэ хэмжээнүүд … [illegible]

аюулһаа һэргылхэ арга хэмжээнүүдые аймагай промышленна предприяти, колхоз болон эмхи зургаан бүхэндэ хараалан, тэрэниие нарин нягтаар сахин бэелүүлхэ талаар шанга эрилтэ табидаг байна. Ажахы бүхэнэй һалбари бүридэ галай аюул сараха командануудаар, дружинануудаар эмхи… [illegible]

…гүйсэдкомой заседани дээрэ табижа, хэмжээ абадаг юм.

Ажахы бүхэнэй дэргэдэ галай аюулһаа һэргылхэ штатнабэшэ инспекторнүүд томилогдонхой. Эдэнэр мүн өөһэдынгөө хажууда эдэбхитэдые суглуулан һургана. Энэ талаар Охин-Булагай совхозой инженер В. К. Алексеев, Бэшүүрэй совхозой Б. Д. Доржиев … [illegible]

…ха тушаа галай аюулһаа хамгаалха аймагай инспекци, тэрэнэй начальник А. П. Сотнич саг үргэлжэ хиналта табижа байдаг. Гал түймэрэй гараһан нэгэшье ушарал шалгалта мүрдэлгэгүйгөөр үнгэрдэггүй. Тэрэнэй гараһан ушар шалтагааниие заатагүй элирүүлэн, хойшоо тиимэ дутагдал гар… [illegible]

П. АЮШЕЕВ,
Бэшүүрэй ВДПО-гой инструктор.

Арадай мүнхэ дурасхаалда

БАЛДЫНОВАЙ ДИВИЗИИН ТАГНУУЛШАН

Набтархан, маряагүйхэн, шүрбэһэлиг бэетэй, тухайлхада, жараад наһанай хүн асбоцементнэ хэрэгсэлнүүдэй заводой профсоюзай организациин түрүүлэгшын таһагта орожо ерэбэ. Тэрэ толгойгоо халта дохин, бидэнтэй мэндэшэлэлсэбэ.

— Даниил Тимофеевич, дээшээ гарагты. Үүдэнэйл дэргэдэ һуухаяа юундэ оролдогшобта, — гэжэ профсоюзай завкомой түрүүлэгшэ Л. И. Суворова энеэбхилэн, айлшанаа уриха юм.

— Лидия Ильинична, хүлисэгты! Һууха, байхашье сүлөө үгы. Цехтээ шэнэ мебель абаһан хүн аад, асаржа ядааб. Машина олдоногүй. Туһалжа үзыт даа, — гэжэ мүнөөхи үбгэжөөлнай хэлээд, али энэ үедэ таагүй, буруу юумэ хэлэбэ гүб гэһэншүү нэгэ нам тээшэ, нэгэ түрүүлэгшэ тээшээ хараад абаха юм.

— Машина олоно бэзэбди, һанаагаа бү зобогты. Мебелинетнай асарха зониешье олохобди. Байза, 1944 ондо Днепр шадар хоёр фашис офицерые дайсанай газарһаа асарһанаа хөөрэгтыл даа, — гэжэ Лидия Ильинична гуйба.

— Ажалай үедэ энээн тушаа хөөрэлдэжэ һуухада ямар юм даа. Һүүлдэ, нэгэ сүлөө сагай гарахада, зугаалхада болохо бэшэ юм гү? — гэжэ Даниил Тимофеевич Ануфриев хэлээд, гаража ошохоор зэһэн, һууриһаа бодобо.

— Хүлеэгты, Даниил Тимофеевич. Би Виталий Яковлевичта хонходожорхиһуу. Танай эндэһээ гаража ошотор, мебель асаргадаха байха. Та, бригадир хүн аад, хамаг юумэндэ өөрөө юундэ оролсодог гээшэбта? Хүдэлмэришэдтөө даабари үгэхэдэ ядаг юм, — гэжэ Суворова хэлэнэ. Тэрэ бидэниие танилсуулба.

Шифер хэдэг цехэй партийна эхин организациин секретарь, цехэй хүдэлмэришэдые элдэб зүйлэй зэр зэмсэгүүдээр, хэрэгсэлнүүдээр хангадаг хүдэлмэришэдэй бригадир Даниил Тимофеевич Ануфриев минии альга шангаар адхан байгаа һэн. Тэрэ оройдоол 52-той. Гэбэшье жара һайса гараһан хүн гэжэ хэлэхээр. Минии һанал бодолые тааһан шэнги:

— Арбан юһэтэйһөө дайн байлдаанда хабаадалсажа, гурба дахин шархатаһан хүм даа. Немец фашистнарые бута сохихын тула шүһа мяхаяа гамнангүйгөөр тэмсээбди. Кавказай хадануудые хамгаалалсаһан хүнби, — гэжэ тэрэ аали дарууханаар хөөрөөгөө эхилбэ.

Даниил Ануфриевай һаял арбан найма наһа хүрөөд ябахадань, фашис Германи Эхэ орондомнай харата муухайгаар добтолон ороо бэлэй. Даниилай үетэн сэрэгэй албанда мордожо эхилээ һэн. Даниил мэдүүлгэ бэшээд, округойнгоо военкомдо хэдэн удаа ороһон юм.

— Бээр ташарайгүйхэн байнаш, томо болоходош абахал байхабди,—гэжэ харюусахал даа. Даниил бэеэ хүсөөгүй байһандаа ехэ халагладаг, голхордог бэлэй. 1942 оной май һарада тэрэниие военкомадта дуудаба. Даниил юундэшье дуудуулһанаа һайса ойлгожо яданги ерээ һэн.

— Хоёр хоногой эдеэ хоол, дотор хубсаһа абаад үглөөдэр ерэхэш, — гэжэ военкомадай хүдэлмэрилэгшэ хэлэбэ. Баясаһан хүбүүн тэрэнэй үгэдэ үшөөл үнэншэжэ ядажа байгаа бэлэй. Гэртээ ошожо, энэ тэрэ юумэ дары суглуулаад, үглөөдэрэй ерэхые тэсэжэ ядан хүлеэжэ оробо.

Уданьшегүй Даниил Ануфриевые шэнээр эмхидхэгдэһэн 109-дэхи дивизидэ эльгээгээ һэн. Дивизиин командир подполковник Илья Васильевич Балдынов нютагайнгаа залуу сэрэгшые тагнуул хэдэг 105-дахи ротодо абаба. Дайсан хэр ехэ хүсэтэй хаб? Хаана добтолго хэхээр бэлдэжэ байнаб? Танк, артиллериин тоо хэр олон бэ? Дивизиин командир энэ бүгэдые сүм мэдэхэ ёһотой бшуу. Үдэр, һүнишье бүлэг бүлэгөөрөө дайсанай эзэмдэһэн газар руу сүмэрэн орожо, немец офицернүүдые, солдадуудые амидыгаар асарха гэһэн харюусалгатай даабаринуудые абадаг бэлэй.

Балдыновай дивизиин сэрэгшэд Хойто Кавказые немец фашистнарһаа хамгаалжа, эрэлхэг баатаршалга нэгэнтэ бэшэ харуулһан юм. Энэ хүшэр хүндэ байлдаануудай үедэ Ануфриев шэн габьяа харуулжа, дивизиин командирай зүгһөө хэды дахин магтаалда хүртөө бэлэй. Хойто Кавказые хамгаалланай түлөө медальда хүртөө һэн.

Ахтырская станци шадар дайсан бэхижүүлгэ хээд, манай сэрэгшэдые үхэр буугаар, пулемедоор хайра гамгүйгөөр буудажа оробо. Манайхин добтолгоёо зогсообо. Сержант Даниил Ануфриев дайсанай офицерые асарха гэһэн даабари абаба.

Харанхы. Тэрэ Леонид Клочковтой хамта дайсанай окоп тээшэ мүлхижэ оробоб. Тойрооод абяа шэмээгүй. Мүнөө дайсанай сэрэгшэд бүхөөр нойрсоно ёһотой. Харуулшадтай дайралдажа огто болохогүй. Золигуудшни шууяа татаха. Даниил шагнаархана. Ойро тойрон хүн үгыл хэбэртэй. Саашаа мүлхибэд. Газар доро түхеэрһэн блиндажай багахан сонходо гэрэл яларна. Эндэ офицернүүд лэ һууна ёһотой гэжэ Даниил тухайлба. Газаань харуулшан үгы. Сонхоорнь һэмээхэн шагаабад. Гурбан офицернүүд шэрэм пеэшэн тойроод дулаасажа һуунад. Хөөрэлдэнэд, энеэлдэнэд.

«Золигууд үшөө энеэлдэхэ шадалтайл. Энеэдыетнай ханяадан болгохобди, мэнэл болгохобди» гэжэ Даниил хоротойхоноор досоогоо шэбшэн, нүхэрөө дуудаба.

— Ши һэмээхэнээр пеэшэнэйнь хоолойе хаажархи. Али нэгэниинь газаашаа гараха байха. Бишни нэгэ аргынь оложо үзэхэб, — гээд, үүдэндэнь дүтэлбэ. Немец офицер хараал табиһаар гаража ерэбэ. Даниил дайсанай һүбээ руунь хутага шаан сасуу блиндаж соо гүйжэ ороод, айжа һүрдэшэһэн фашис офицернүүдтэ граната харуулба. Энэ үедэ Леонид Клочков бии болобо. Ротынгоо штабта хоёр офицернүүдые асаржа тушаагаа һэн. Энэ баатаршалгынгаа түлөө Улаан одоной орденоор шагнагдаа бэлэй.

Кубаниин баян дайдые дайсанһаа сүлөөлэлсөө. Новороссийск шадарай шанга тулалдаануудта хабаадалсаа һэн. 109-дэхи дивизиин сэрэгшэд Новороссийск хотоһоо Хара далайгаар Одессэ шадар асаргадажа, энэ городые сүлөөлэлгын хатуу шанга тулалдаануудта дайшалхы габьяа харуулаа бэлэй. Даниил Ануфриев «Одессые сүлөөлһэнэй түлөө» медальда хүртөө бэлэй.

Дайн байлдаанууд. Сүлөөлэгдэһэн һуурин тосхонууд арадань үлэхэ. Фашистнарай дарлалтаһаа абарагдаһан үбгэд, хүгшэд, һамгад совет сэрэгшэдые ямар ехэ баяртайгаар угтадаг һэм!

Ануфриев Венгриин түб Будапешт хотые сүлөөлэлсөө. Эндэ дайсанай офицерые асарһанайнгаа түлөө хоёрдохёо Улаан одоной орденоор шагнагдаа бэлэй. Будапешт шадар дахяад шархатаба. Гэбэшье госпитальдо оронгүйгөөр, дайсанаа сохилсожо ороо һэн. 109-дэхи дивизидэ гвардиин үндэр нэрэ зэргэ олгогдобо. Дивизиин сэрэгшэд бүри зориг оробо. Эдэнэр Будапешт, Прага, Венэ хотонуудые сүлөөлэлсөө. Мүнөө Даниил Тимофеевич Ануфриевай үбсүүндэ · Будапештые, Прагые, Веные сүлөөлһэнэй түлөө медальнууд толордог. Прага шадар болоһон байлдаануудай үедэ эрэлхэг габьяа харуулһанайнгаа түлөө Алдар солын гурбадахи шатын орденоор шагнагдаһан юм. Венэ шадар дайгаа дүүргээ бэлэй.

— 1945 оной зун бидэнэй, Америкын, Англиин, Францын сэрэгшэд Берлиндэ илагшадай парад үнгэргэһэн юм. Энэ парадта дивизиингээ командир гвардиин полковник Илья Васильевич Балдыновтай хабаадалсаа һэмди. Илагшадай зэргэдэ жагсаад, Бранденбургска талмай дээгүүр парадаар гаража ябахада омогорхохоор һэн даа. — гэжэ Даниил Тимофеевич домоглон хөөрэнэ.

109-дэхи гвардейскэ дивизиин баатар сэрэгшэд бэлигтэй командалагша Илья Васильевич Балдыновай ударидалга доро Японой сэрэгшэдые бута сохилсоо бэлэй. Зоригтой тагнуулшан Даниил Ануфриев Мукден шадар дайгаа дүүргээ. Тэрэ 1953 он хүрэтэр совет армиин зэргэдэ алба хээ. 1953 онһоо Тимлюйн асбоцементнэ хэрэгсэлнүүдэй заводто хүдэлнэ. Олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив агууехэ Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулан уялга абаад, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлжэ байна.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ХАНИ БАРИСААН, ХАРИЛСАА ХОЛБООН БЭХИЖЭНЭ

ВАРШАВА. (ТАСС). ПНР-эй, СФРЮ-гэй хоорондохи хани барисаанай, харилсаа холбооной амжалтатайгаар хүгжэжэ байһандань сэдьхэлээ хананабди гэжэ ПОРП-ын ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Эдвард Герек, хани ёһоной албанай хэрэгээр эндэ ерээд байһан СФРЮ-гэй президент, СКЮ-гэй түрүүлэгшэ Иосип Броз Титын хүндэлэлдэ эмхидхэгдэһэн обед дээрэ үгэ хэлэхэдээ, мэдүүлээ.

Агуу илалта туйлалгада Польшын ба Югославиин арадуудай туһа хүргэһэн тухай, энэ илалтада Советскэ Союзай шиидхэхы үүргэ дүүргэһэн тухай, Совет Армиин сүлөөлхы гол зорилго тухай Э. Герек һануулан дурдаба.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ Польшын ба Югославиин арадууд ээм, ээмээ нийлүүлэн тэмсэһэн байна гэжэ И. Броз Тито харюугай үгэ соогоо тэмдэглээ. Хамтын дайсанда эсэргүү тэмсэлдэ манай арадуудай, Советскэ Союзай ба бусад оронуудай арадуудай ехэ гэмтэл хохидолдо ороһон тухай хэзээдэшье мартахагүйбди гэбэ.

Социалис оронуудай эб найрамдалта политика Европо түбидэ шахардуу байдалые һулаарууха ябадалда туһа хүргэнэ гэжэ И. Броз Тито хэлээ.

РЕСПУБЛИКЫН ЭКРАНУУДТА...

Байгша оной март һарада республикын колхоз, совхозууд, предприятинуудай, мүн Улаан-Үдэ хотын кинотеатрнууд, соёлой ордон болон клубуудта харуулагдаха уран һайханай кинофильмнүүд абтаба. «Совет эхэнэрнүүдэй Эхэ ороноо хархис фашистнуудһаа сүлөөлхын түлөө дайн байлдаанда хабаадалсаһан тухай» гэһэн уряа доро тематическа харуулга үнгэргэгдэжэ эхилбэ. Тэдэнэйнь дунда «А зори здесь тихие», «О тех кого помню и люблю», «Помни имя свое», «Повесть о женщине» гэһэн фильмүүд бии.

Польшын кинематографистнуудтай суг «Мосфильм» киностудида зохёогдожо гараһан «Помни имя свое» гэһэн уран һайханай фильм дотор үнэн болоһон ушар тухай хэлэгдэнэ. 1941 оной зун. Манай ороной баруун хилэ дээрэ Зинаидын хани нүхэр алба хэжэ байгаа. Зунай энэ үглөөгүүр Зинаида багатай болоһондоо арагагүй баяртай. Тиигэжэ байтар гэнтэ хаанаһаашьеб тэнгэриин дуугарһандал шанга абяан соностобо. Хэдыхэн сагай үнгэрһэн хойно дайн эхилээ гэһэн зэбүүрхэмэ мэдээсэл дуулдаа бэлэй. Хас гамгатай булимтарагшад Белоруссиин газар дайда эзэмдэжэ, бүхы ажалшадые баалалтын хүдэлмэридэ намнажа эхилбэ. Тэдэнэй дунда Зинаида нарай нялха хүбүүнтэйгээ Освенцимэй түрмэдэ хаагдана...

Гданьскда Польшын түрүүшын кинофестивалиин үнгэргэгдэхэдэ, һүүлэй үедэ буулгагдаһан 17 кино, 13 телефильмнүүд харуулагдаһан байгаа. Тэдэнэй дунда «Помни имя свое» гэһэн картинаа бии байба. Тус фильм дотор эхэнэрэй роль шадамар бэрхээр гүйсэдхэжэ шадаһан совет актриса Людмила Касаткинада фестивалиин шан барюулагдаһан байна.

Мүн «Мосфильмын» киностудида зохёогдожо гараһан «Большой аттракцион» гэһэн хүгжэмтэ комеди кино харагшадта һайшаагдаха байһанинь лабтай. Фильм дотор залуу Даша басаганай ялагаад циркын артистка болоһон тухай хэлэгдэнэ.

Артистнууд Наталья Варлей, Гунар Целинский, Майя Менглет, Георгий Вицин, Сергей Мартинсон, Евгений Моргунов, Савелий Крамаров, Тамара Пельцер гэгшэд рольнуудта наадана.

Нүгөөдэ — «Повесть о женщине» гэһэн фильм дотор томо металлургическа заводто мастераар ажалладаг манай үеын совет эхэнэрэй хуби заяан тухай хэлэгдэнэ. Александр Довженкын нэрэмжэтэ киностудида зохёогдожо гараһан тус фильмын гол рольдо Украинын ССР-эй габьяата артистка Наталья Наум наадана.

Улаан-Үдэ хотын «Эрдэм» кинотеатрта һурагшадай хабарай амаралтада зорюулагдаһан «Нэн түрүүн Эхэ орон тухайгаа, һүүлээрнь өөр тухайгаа бодомжоло» гэһэн уряа доро кинофестиваль үнгэргэгдэхэнь. Фильмүүдэй дунда «Улица младшего сына», «Повесть о Манщук», «Возвращение скрипки», «Юнга северного флота», «Земные и небесные приключения» гэһэн фильмүүд бии.

Мүн Агууехэ Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хроникально - документальна шэнэ фильмүүд харуулагдахаар энэ һарада абтаһай. «Битва за Киев», «Голоса войны» гэһэн фильмүүд тэдэнэй дунда бии.

Дээрэ дурсагдаһан фильмүүдэй хажуугаар хилын саадахи оронуудай киностудинуудта зохёогдожо гараһан фильмүүд олон. США, Венгриин киностудинуудай экран дээрэ гаргаһан фильмүүд соохоо «Моя дорогая Клементина», «Герцог Боб» гэһэн кинокартинануудые һонирхожо харамаар.

Тэрэшэлэн «Юһэдэхи табан жэлэй габшагай барилганууд дээрэ» гэһэн уряа доро кинофестиваль эхилбэ. «20 дней жаркого лета», «Даешь БАМ», «Город на Амуре», «Мы строим БАМ», «От Урала до Камчатки», «Первые дни Таюры», «Рубежи Усть-Илима», «Строительство в Канаде», «Строительный конвейер на КамАЗ-е», «Трудно строить города», «Я — миллионый» болон бусад хроникальна фильмүүд харуулагдаха юм.

Максим Горькиин нэрэмжэтэ киностудида зохёогдоһон «Дочки-матери» гэһэн уран һайханай фильм һалар республикын ажалшадта харуулагдахаар абтаба. Тус фильмын сценариинь драматург Александр Володин бэшэһэн байна.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ

Сибирь болон Алас Дурна зүгэй зонын мүрысөөнһөө

ХОЁРДОХИ ҮДЭР

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн нааданда хабаадагшад мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр үглөөнэй арба нэгэ, үдэшын табан часһаа эхилжэ, боксдо дуратайшуулай анхарал татаба. Тиин энэ үдэр хамтадаа 56 боксер рингдэ гараһан байгаа. Бүхы эдэ боксёрнууд түгэсхэлэй нааданда хабаадалсажа, зоноын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхэ эрмэлзэлгэтэй байһаниинь элитэ. Зүгөөр али командын боксёрнууд нааданда хэр зэргэ бэлэдхэлтэй ерээ хаб гээд хаража үзэе.

Үглөөнэй наадан. Рингдэ гараһан 32 боксёрнуудай дундаһаа нэрлэбэл иимэ байна. 51—54 килограммай шэгнүүртэн соохоо Улаан-Үдын түлөөлэгшэ спортын мастерта кандидат Цэдэн Жамбалов һайн бэлэдхэлтэй байба. Тэрэ уржадар үнгэргэгдэһэн нааданда Хабаровскһаа ерэһэн мастерта кандидат Александр Ли гэгшые нокдаунда оруулжа байгаад шүүжэ гараһан юм. Харин мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр физкультурын институдуудай дунда үнгэргэгдэһэн бүхэсоюзна спартакиадада шүүжэ гараһан мастерта кандидат Игорь Максимовые (Хабаровск) очкогоороо шүүжэ гарахадаа, түгэсхэлэй нааданда хабаадалсаха болобо. Нүгөөдэ — 54—57 килограммай шэгнүүртэ наадаһан боксёрнуудай дундаһаа Улаан-Үдын түлөөлэгшэд — мастерта кандидадууд Виктор Агафонов, Олег Тонкопрядченко, нэгэдэхи разрядай Владимир Фёдоров. Омскһоо ерэһэн спортын мастер Виктор Уткин гэгшэд боксын һайн техникэ харуулжа байгаад шүүжэ гараба.

57—60 килограммай шэгнүүртэ үнгэргэгдэһэн нааданда Улаан-Үдэ хотын командын боксёрнууд бирабагүй. Новосибирскһээ ерэһэн мастерта кандидат Валерий Буянтуев, Эрхүүгэй Алексей Лазарев (нэгэдэхи разрядтай) гэгшэд манай Санжи Баинов Цыденбал Балданов хоёрые тогтоон, торгоонгүй шүүжэ гараба. Мүн энэ шэгнүүртэ наадаһан Хабаровск, Омскһоо ерэһэн мастерта кандидадууд Сергей Хмылёв, Геннадий Пименев гэгшэд үетэнөө диилэжэ, түгэсхэлэй нааданда хабаадалсаха болоһон байна. 67—71 килограммай шэгнүүртэ Улаан-Үдын боксёрнуудай дунда һайн бэлэдхэлтэй боксёр үгы байба. Жэшээнь, республикын эдир боксёрнуудай дунда чемпионой нэрэ зэргэтэй болоһон, нэгэдэхи разрядтай Александр Базаров Омскһоо ерэһэн мастерта кандидат Владимир Висман гэгшын добтолгодо һайн харюу үгэжэ яда ядаһаар шүүгдэшэлэй. Айлшад — нэгэдэхи разрядтай Пётр Нефедьев (Эрхүү) мастерта кандидадууд Виктор Истягин (Красноярск), Виталий Мальцев (Омск) гэгшэд зоноын чемпионой нэрэ зэргэ үсэгэлдэрэй түгэсхэлэй нааданда буляалдаба.

Үдэшын табан часһаа эхилһэн нааданда 24 боксёр рингдэ гаража наадаһан байгаа. Мүрысөөнэй эгээл бага шэгнүүртэ наадаһан боксёрнууд соохоо Эрхүүһээ ерэһэн мастерта кандидат Владимир Ли, нэгэдэхи разрядтай Виктор Бадмаев (Улаан-Үдэ) гэгшэд үетэнөө шүүжэ гарахадаа, түгэсхэлэй наадан дээрэ хоорондо тулалдаха болобо. 60—63,5 килограммай шэгнүүртэ наадаһан боксёрнууд соохоо Эрхүүһээ, Красноярскһаа ерэһэн боксёрнууд Геннадий Михалкин, Владимир Филиппов гэгшэд һайн бэлэдхэлтэй, шадамар бэрхэ спортсменүүд байба. Энэ шэгнүүртэ Улаан-Үдэ хотын боксёрнуудай дунда чемпионой нэрэ зэргэ буляалдажа шадамаар спортсмен үгы.

63,5—67 килограммай шэгнүүртэ наадаһан боксёрнуудай дундаһаа Омскһоо ерэһэн спортын мастер Петр Ослопов, манай командын түлөөлэгшэ, мастерта кандидат Геннадий Плюснин гэгшэд мүн лэ бэлэдхэл һайнтай байһаараа шалгарһан байна. Эдэ хоёр түгэсхэлэй нааданда чемпионой нэрэ зэргэ буляалдаха болоно.

Дунда зэргын, хүндэшэг, хүндэ шэгнүүртэнэй дунда үнгэргэгдэһэн нааданда Хабаровск, Эрхүүһээ ерэһэн мастерта кандидадууд Владимир Бондаренко, Сергей Мальцев, нэгэдэхи разрядтай Юрий Пинтаев (Улаан-Үдэ), мастерта кандидат Владимир Чурбанов, Василий Самулин, Пётр Дайс (булта Красноярск) гэгшэд түгэсхэлэй наадада үнгэргэхэ болонхой.

Хүндэ шэгнүүртэн боложо энэ нааданда Шэтэһээ ерэһэн, спортын мастерта кандидат Алексей Шемякин Красноярскһаа ерэһэн нэгэдэхи разрядтай, үндэр томо бэетэй Василий Самулин гэгшэдэй дунда болоһон наадан бултанай анхарал татаа. Юуб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, Алексей эрхим һайнаар наададагаараа Улаан-Үдэ хотын боксдо дуратайшуулда мэдээжэ болоһон спортсмен. Тиихэдэ Алексей Шемякин СССР-эй эдиршүүлэй дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн нааданда гурбадахи һуури эзэлжэ, бронзо медальда хүртэһэн байгаа. Хоёрдохёорнь гэхэдэ, айлшаар ерэһэн эдэ хоёрой нэгэниинь (Василий) 89, нүгөөдэнь 81,5 килограммай шэгнүүртэй байһан. Эдэнэрэй дунда гоё һайхан наадан боложо, сугларагшадые ехэтэ баясуулһан байгаа. Уулзалгын дүн гаргахада, Самулиниинь очкогоороо диилэһэн байшабал даа. Гурбан энэ шэгнүүртэ манай командаһаа гансахан боксёр хабаадахань. Бусадынь урда үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэһэн наадануудта шүүгдэшоо ха юм.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа):1. спортын мастер Виктор Уткин, Олег Кузьменкотэй наадана. 2. Владимир Фёдоров (Улаан-Үдэ) шүүбэ гээд рингын судья гарынь үргэжэ байна.

В. ГАУЧЕНОВЭЙ фото.

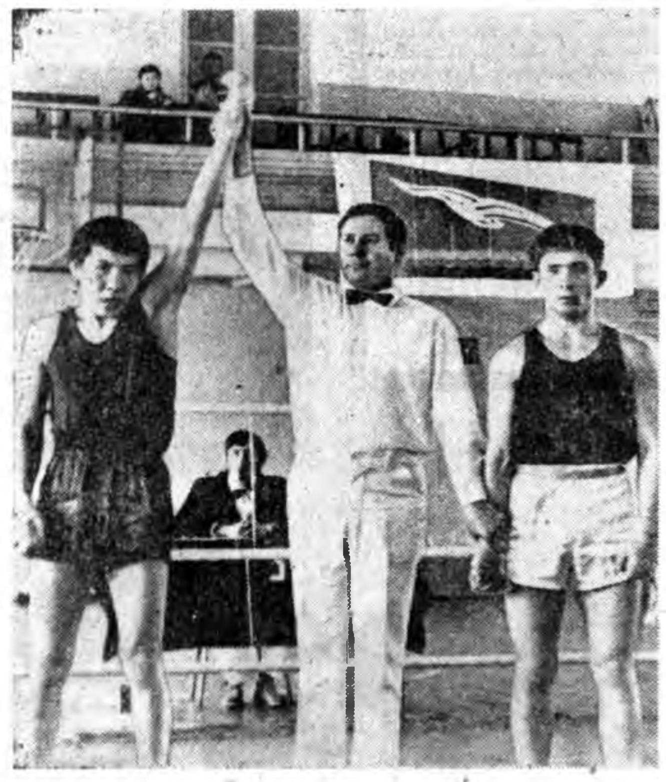

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» мартын 12-то Москвада үнгэргэгдэһэн тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 1 (авиаспорт), 2 (автоспорт), 18 (городки), 25 (сана-трамплин), 36 (слалом), 46 (хоккей);

«Спортлото-2»: 18 (городки), 31 (тамаралга), 32 (уһа руу һүрэлгэ), 33(регби), 34 (гарай бүмбэгэ), 45 (футбол),

(ТАСС).

„АЛТАН ШАЙБЫН“ ТҮГЭСХЭЛЭЙ НААДАН

Республикын «Алтан шайба» клубай шанда хүртэхын түлөө түгэсхэлэй мүрысөөн Улаан-Үдын хоккейн нааданай хоёр талмай дээрэ зэргэ ябуулагдаба. «Пищевик» бүлгэмэй талмай дээрэ эгээл бага наһанай — 9—12-той хоккеистнүүдэй бүлэг, БурАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ ахамад наһанай бүлэгэй — 13—14 ба 15—16 наһанай хүбүүд наадаһан байна.

Эгээн түрүүлэн нёдондо жэлэй республикын чемпион Мухар-Шэбэрэй «Сибирь», Сэлэнгын «Старт» командатай уулзаба. Сэлэнгынхид нааданай түгэсхэлэй үе хүрэтэр 2:1 гэһэн тоотойгоор шүүжэ ябаба. Тиигэбэшье һаань, «Сибирь» командынхид нааданай түгэсхэлдэ шадамар бэрхээр наадажа, Гриша Балтуевынь нэгэ шайба нүгөөдүүлэйнгээ ворота руу оруулһан байгаа. Зүгөөр наадаха саг дүүрэһэн байжа, судьянууд тэрэнииень тоолоогүй. Тиигэжэ нёдондоной чемпион илагдаба.

Түгэсхэлэй нааданда хабаадагшадай эстетикэ, хэрэглэһэн багажа хэрэгсэлэй техникэ тушаа хэлэбэл, мухаршэбэрэйхид бусад командынхидһаа нилээд сэбэр нягта байгаа. Спортсменүүдые зүбөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ иимэ хэмжээн яһала зүйтэй. Мүн нааданай эхилхэ үеэр тус командын Витя Федоров мүрысөөндэ хабаадуулагдаагүй. Юуб гэхэдэ, энэ хүбүүн бүһэдөө хүрэмэ утаар үһөө табижархиһан ябаа. Иимэ натагар амитанай зүһэ шарай совет һургуулиин шаби, спортсменэй нэрэ алдарые доройтуулна ха юм.

«Алтан шайбын» шанда хүртэхын түлөө эхилһэн наадан гурбан үдэрэй туршада үргэлжэлөө.

Багашуулай дундаһаа нэгэдэхи һуурида Железнодорожно районой «Спутник», хоёрдохи һуурида Сэлэнгын аймагай «Метеор», гурбадахи һуурида Октябрьска районой «Юность» командануud гарабад.

Дундуур наһанай командануud соохоо: Октябрьска районой «Юность» команда чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Хоёрдохи һуурие Железнодорожно районой «Олимпиец», гурбадахи һуурие Сэлэнгын аймагай «Жаргаланта» команда эзэлбэ.

Ахамад наһанай командануudһаа: нэгэдэхи һуурии Железнодорожно районой «Ленинец», хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые Сэлэнгын аймагай «Старт», Железнодорожно районой «Олимпиец» командануud эзэлбэ.

Виктор Филатов мүрысөөнэй эрхим судья гэжэ тодорбо.

Л. КОВАРСКИЙ.

Хилын сааданаа

· телефон · телеграф · радио

БЕРЛИН

ТҮҮХЭТЭ ИЛАЛТА

ТАСС

Дэлхэйн хоёрдохи дайнда совет арадай туйлаһан түүхэтэ илалта революционно бүхы хүгжэлтэдэ шэнэ шата нээһэн байна. Дэлхэй дээрэ социалис гүрэнүүд байгуулагдажа, Октябриин революциин һүүлээрхи хүн түрэлтэнэй түүхэдэ айхабтар ехэ хубилалта болоһон байна гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай түбэй орган — «Нойес Дойчланд» газетэ Германиин фашизмын һамна бута сохигдоһоор 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ. Энэ илалта уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлдэ, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ хүсэтэ нүлөө үзүүлһэн байна гээд газетэ бэшэнэ.

Олон тоото сэрэгшэдэйнгээ ами наһа алдабашье, Совет Арми фашизмын хүрин тахалһаа олон миллион хүн зониие сүлөөлһэн, империалис дарлагшад мүлжэгшэдые усадхан, манай орон дотор Германиин Демократическа Республикые эмхидхэн байгуулха арга олгоһон байна.

РАБАТ

МАРОККЫН ППС-эй ЦК-гай ПОЛИТБЮРОГОЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Дэбжэлтын ба социализмын партиин ЦК-гай Политбюрогой заседани Касабланкада боложо, ППС-эй февралиин 21-һээ 23 болотор үнгэргэгдэһэн национальна нэгэдэхи съездын хүдэлмэриин дүнгүүдые хаража үзөө. Энээн тухай Политбюрогой мэдүүлгэ хэблэлдэ тунхаглагдаба. Съезд хадаа дэбжэлтын ба социализмын партиин политическэ ехэ амжалта болоно, нацоинальна демократическа шэнжэтэй байһые харуулба гээд энээн дотор хэлэгдэнэ. Энэнь партийна зэргэнүүдэй үзэл сурталай ба политическэ нэгэдэлтэй байһые элишэлээ.

Гол шухала асуудалнуудые Мароккын зүбөөр шиидхэһые съезд дээрэ абтаһан документнүүд, тогтоолнууд соо харуулагдана. Гадаадын оронуудай политическэ, партинуудай, эмхинүүдэй делегацинуудай, түлөөлэгшэдэй съездын хүдэлмэридэ үргэнөөр хабаадалсалга империализмда эсэргүү, национальна сүлөөрэлгын ба газар дайдынь бүрин бүтэн байхын түлөө ороной тэмсэлдэ хани барисаата элдэб партинуудтай, правительствануудтай марокан арадай холбоо барисаае бэхижүүлһэн байна.

ИСЛАМАБАД

З. А. БХУТТЫН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Пакистанай премьер-министр З. А. Бхутто Равалпинди хотодо эмхидхэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ондоо ороной сэрэгэй баазые газар дээрээ Пакистан байлгахагүй гэжэ мэдүүлээ. Газар дээрээ американ сэрэгэй баазануудые байлгахаар Пакистан зүбшөөгөө юм ха гэһэн зэрэб үгэнүүдэй баруунай хэблэлдэ һүүлэй үедэ тунхаглагдаһантайнь дашарамдуулан, иимэ мэдүүлгэ хэһэн байна.

Гадаадын сэрэгэй баазын урдань Пакистанай газар дээрэ байһан ушарһаа дэлхэйн энэ райондохи байдал улам шахардуу шанга болодог байгаа гээд премьер-министр тэмдэглэбэ. Энэнь пакистан-совет харилсаае муудхааһан юм. Советскэ Союзтай харилсаа холбоогоо таһалхые хүсэнэгүйбди гэжэ З. А. Бхутто хэлэбэ.

ЛИССАБОН

ХАРХИС ХҮСЭНҮҮДЭЙ ҮГЭСӨӨН БУРУУ ҺҮРӨӨ

ТАСС

Португалиин президент Кошта Гомеш мартын 11-нэй үдэшэ орой национальна радио ба телевиденеэр хоёрдохёо үгэ хэлэбэ. «Орон доторхи демократическа хубилалтануудые һалгааха зорилго урдаа табиһан хархис хүсэнүүдэй үшөө нэгэ хорото ябуулга буруу һүрэбэ», — гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Граждандай үүдхэлгын эхи табихаар оршон байдал орон дотор тэхёолдуулхые эдэнэр хүсэһэн байна гэбэ.

Мүнөө үедэ орон доторхи байдалые зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөн бүрин хинажа байнхай гэжэ президент тэмдэглээ.

Гүрэнэй урбалта хэхые һэдэһэнэйнгээ түлөө харюусаха ёһотой хэдэн офицернүүдэй нэрэнүүдые Кошта Гомеш дурдаба. Португалиин президент байһан генерал А. ди Спинола, авиациин генерал Рун Тавариш Монтейру, генерал Фрейре Дамиан, парашютна частьнуудай полковник Рафаэл Дуран болон бусад тэдэнэй дунда бии.

Түбшэн намдуу, һэрииметэй байхыень, орон доторoo гурим сахихыень португалиинхидые президент уряалба.

Саг зуурын правительствын премьер-министр Васку Гонсалвиш мартын 11-нэй үдэшэлэн телевиденеэр хоёрдохёо үгэ хэлэхэдээ, энэ ушар Португалиин бүхы хүн зондо, политическэ бүхы партинуудта, профсоюзуудта, зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ, бүхы патриодуудта һургаал болохо ёһотой гээд этигэжэ, найдажа байһан тухайдаа мэдүүлээ.

Урбалта хэхые һэдэһэн олохон контрреволюционернүүд баригдажа хаагдаа гэжэ энэ түбидэхи оперативна командованиин командалагшын орлогшо бригадна генерал Отеллу ди Карвалью пресс-конференци дээрэ мэдээсэбэ.

Португалиин компартиин ЦК-гай Политическэ комисси мэдүүлгэ тунхаглуулхадаа, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй түргөөр, шиидхэхы хэмжээнүүдые абаһан, арад зоной үргэнөөр хабаадаһан дээрэһээнь, урбалта хэхэ һэдэлгэ буруу һүрөө гээд тэмдэглэгдэнэ. Туйлагдаһан эрхэ сүлөөень усадхажа, Португалиие фашис гуримда һээргэнь тэхэрюулхэ гэжэ хүсэгшэдэй харата ябуулгануудые Португалиин арад зоной дараһан тухай эндэ хэлэгдэнэ.

ПКП-гэй генеральна секретарь Анваро Куньял радиогоор үгэ хэлэхэдээ, хархис хүсэнүүдэй хорото ябуулгануудта шууд сэхэ харюу сохилто үгэхыень арад зониие уряалһан байна.

Социалис партиин, Португалиин демократическа хүдэлөөнэй, арадай-демократическа партиин хүтэлбэрилэгшэдэй, мүн Саг зуурын правительствые, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөе дэмжэдэг бусад хэдэ хэдэн партинуудай мэдүүлгэнүүд толилогдоо.

Хархис хүсэнүүдэй хорото муухай ябуулгануудые буруушааһан олониитын митинг компартиин уряагаар Лиссабондохи «Кампу Пекену» стадион дээрэ болобо.

МАДРИД. (ТАСС). Контрреволюционно урбалта хэхэ һэдэлгын буруу һүрэһэнэй һүүлээр, Португалиһаа зугадан тэрьедэһэн генерал А. ди Спинола мартын 11-дэ вертолёдоор Испани-Португалиин хилые дабажа, Испаниин Талавера-ла-Реаль гэжэ агаарай-сэрэгэй баазада бууһан байна. Португалиин армиин үшөө 18 офицер вертолёдуудта һуужа, тэрээнтэй хамта эндэ ерээ. Эдэнэй нэрэ обогууд мэдээсэгдэнэгүй. Эдэнэр бултадаа Испаниин засагаархидай мэдэлдэ байна гээд мэдээсэбэ.

Мартын 11-дэ Португалида болоһон харата хэрэгтэ Испаниин правительство огто хабаагүй гэһэн тусхай мэдээсэл эндэ тунхаглагдаа.

АНКАРА

ООН-ой шиидхэбэринүүдтэ һаад хэнэ

ТАСС

Дүтын Зүүн зүгэй оронуудта албанай хэрэгээр ябажа байһан США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер түр зуура Анкара хотодо тогтоходоо, Турциин премьер-министр С. Ирмагтай, гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Эсэнбельтэй хөөрэлдэбэ.

Тодорхойлон хэлэбэл, түүрэг-американ харилсаанай, Кипрэй асуудалнууд хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэгдөө.

НИКОЗИ. (ТАСС). Г. Киссинджерэй Анкарада ерэһэн ушар ООН-ой шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр Кипрэй асуудалые шиидхэхэ гэхэдэнь, президент Макариоста тойбо татаха зорилготой байна гээд хэблэл тэмдэглэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Шиидхэбэри ба дүүргэлтэ» — түрүү бэшэг. «Субботнигые угтуулан» — суглуулбари. «Уоян тээшэ» — О. Березковой фоторепортаж.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Колхозууд — табан жэлэй түгэсхэхын урда тээ» — Бур.АССР-эй хүдөө ажахын министр Б. Ангархаевай статья. Табан жэлэй түрүүшүүл. Эрдэм наука ба түрүү дүй дүршэл.

Гурбадахи хуудаһанда. «Нэгэ эзэн хэрэгтэй» — Ф. Михалевой статья. Театр. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Буряадай ангуушадай һанаае юун зобооноб? — И. Инешинэй статья. Элүүр энхын албан. Спорт.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Экран» — гэжэ творческо нэгэдэлэй документальна фильмүүдэй программа. 10.55—М. Ю. Лермонтов—«Бородино». 11.25 — «Нүхэдэй шэг шарай». 12.10 — «1975 оной дуун» **(үнгэтэ).** 12.35 — Уһа руу һүрэлгөөр уласхоорондын мүрысөөн. Минскһээ дамжуулагдаха. 12.50—Һүүлэй һонин. 13.00 «Нэгэн бултанай түлөө, булта нэгэнэй түлөө» **(үнгэтэ).** 14.00—«Мы так не играем» мультфильм **(үнгэтэ).** 14.05 — Армениин гүрэнэй хатарай ансамблиин фильм-концерт. 14.35 — «Социализмын эб найрамдал» **(үнгэтэ).** 15.05 — «Юркины рассветы» — телевизионно уран һайханай фильм (4-дэхи сери). 16.15 — СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент В. Г. Афанасьев телевизор харагшадай асуудалда харюусаха, **(үнгэтэ).** 16.45 — 16.55 — Забһарлалга. 16.55 — Литературна зохёолнууд экран дээрэ — «Казаки» гэһэн уран һайханай фильм. 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.00 — Элүүр энхэ байлга». телевизионно журнал (буряадаар). 19.25 — Телевизионно һонин. 19.45 — «Город нашей судьбы» — киногой очерк.

«Орбита». 20.05 — «Социализм ба эб найрамдал» **(үнгэтэ).** 20.35 — «Юркины рассветы» — телевизионно уран һайханай фильм. (4-дэхи сери.). 21.45 — СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент В. Г. Афанасьев телевизор харагшадай асуудалда харюусаха. **(үнгэтэ).** 22.15 — Уран зохёолнууд экран дээрэ — «Казаки» гэһэн уран һайханай фильм. 23.50—24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — «Вечер улыбок»—эстрадын программа **(үнгэтэ).** 01.35 — Уһа руу һүрэлгөөр уласхоорондын мүрысөөн Минскһээ дамжуулагдаха. 01.50 — «Юркины рассветы» — телевизионно уран һайханай фильм (4-дэхи сери).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Мультфильмнүүдэй программа. 18.30 — «Буряадай уран зохёол».

«Орбита». 19.00 — «Вечер улыбок» — эстрадын программа. **(үнгэтэ).**

Улаан-Үдэ. 20.05 — Литературна концерт. 20.35 — «Учитель пения» — уран һайханай фильм.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора 2-54-54, приёмная — 2-54-93, зам редактора — 2-6[illegible], зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-50-5[illegible], секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-6[illegible], сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-23, промышленности и строительства 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, [illegible]туры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-6[illegible], информации — 2-34-05, общественная приёмная 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01364. Заказ №[illegible]